

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ—JURISPRUDENȚA—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR:
I. GR. PERIȚEANU
Avocat, fost Ministru

PRIM REDACTOR:
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosef G. Cohen**, Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Dem. I. Dobrescu**, fost Primar General al Capitalei; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **Eugen Petiț**, Consilier la Inalta Curte de Casație; **G. Petrovici**, Decan al Baroului Ilfov; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov; **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE:

E. C. Decusară Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticei Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

S U M A R

— *Ce se poate face la penitenciare fără bani?* de Dr. Nicolae Iorgulescu, Docent, medic legist.

JURISPRUDENȚE:

— Inalta Curte de Casație și Justiție, s. I: *Maria V. Doñez cu Maria I. V. Cecate și a.* (Opoziție, Recurs. Sentință pronunțată de tribunal ca instanță de apel în lipsa reclamației. Dacă există dreptul de opoziție);

— Curtea de apel București, s. V: *I. Dimitriu cu Soc. An. Berindei în lichidare.* (Contract individual de muncă. Sfera lui de aplicabilitate. Munca sau serviciile manuale și intelectuale. Funcționar particular. Contract de comision. Diferențieri. Legea contractelor de muncă, lege de ordin publică);

— Tribunalul Ilfov, s. notariat: *Samuel P. Zissu cu I. Em. Protopopescu-Pake.* (Poprire. Inițierea ei pe baza unei acțiuni intentate. Caracterul acestei acțiuni. Poate fi civilă, comercială sau penală. Ordonanță definitivă de urmărire penală. Poate fi considerată ca „act scris” în sensul art. 455 pr. civ.);

— Judecătoria de muncă Brăila: *Salariații vatmani și conductori ai Soc. Brăila Tramway cu Soc. Brăila Tramway.* (Conflict de muncă. Soc. de Tramway. Arbitraj. Dacă este obligatoriu. Contracte individuale de muncă. Inadmisibilitatea arbitrajului).

— Cas. franc. 27 Iunie 1933. (Legat unui minor excluzând pe părinte dela folosința legală. Nu se poate dispune în acest fel când copilul are rezerva ereditară), cu o Notă de Hariton Udrea, magistrat.

dere: Criminalitatea s'a agravat peste măsură, iar penitenciarul este ținut răspunzător pentru partea sa de vină, deoarece s'a constatat că în atmosfera lui se pregătesc crimele. Oricine a putut vedea cum la recente procese criminale dela Curțile cu jurați, deținuții trec în defilare să fie audiați de cele ce au pus la cale fosta și viitorii lor tovarăși.

Factorii interesați: opinia publică, legiuitorii, guvernânții, diferite personalități au intrat rând pe rând în joc pentru a cere sau a aduce remedii răului penitenciar.

Opinia publică neliniștită din ce în ce mai mult și-a spus în primul rând, cum era și firesc, cuvântul ei emoționat prin numeroase articole din publicitatea curentă. Marile noastre cotidiene prin anchetele reporterilor și revistele umoristice au șarjat starea penitenciarelor; cărți speciale scrise de autori reputați ca *Poarta Neagră*, *Celula nr. 15*, etc., toate au făcut o primire nu tocmai măgulitoare instituției noastre.

Dar reacțiunea opiniei publice, deși de lungă vreme, din nenorocire, neavând decât o slabă putere, a rămas fără răsunet.

Legiuitorul s'a sesizat deasemeni și drept leac a acordat penitenciarelor o admirabilă lege în 1929. Fiecare pagină, fiecare rând din această lege constituie o sugestivă chemare la modernizare. Autorii ei se pot cu drept cuvânt felicita.

Rezultatul însă a fost: *In realitate* un plus de funcționari, dezechilibrând bugetul, iar *în teorie*, chimera îmbogățirii, prin sistemul încurcatei Răgii penitenciare.

Răul a progresat în mod incontestabil....

În fine, ca ultim remediu, s'a fluturat câteva momente pe dinaintea ochilor perspectiva modernizării prin clădirea unui nou penitenciar. Schițele și planurile ale aceluia ce era să fie noul penitenciar, au fost însă depuse spre conservare, astfel că agitațiile stârnite, din o anumită predilecție, au trebuit să se potolească.

Ne trebuiesc bani și iar bani, se spune; altfel penitenciarul va rămâne cel ce a fost, ceea ce a ajuns să fie sau va merge și mai rău. Fără bani, fără clădiri noi nu se poate progres. Acestea sunt părerile autorizate, curente. Or, cum bani nu sunt, ar urma că această problemă devine insolubilă — apărarea socială rămânând amenințată mai departe din acest punct de vedere.

Totuși să ne fie conștienți că...

Ce se poate face la penitenciare fără bani?

I.—Indreptarea penitenciarelor nu necesită măsuri miraculoase

Nu există problemă care să fi reușit să se menționeze mai mult în nota actualității, ca cea penitenciară. Evenimentele penitenciare, uneori de senzație, se țin lanț, când din partea personalului, când sub raportul gestiunilor administrative, interesând Parchetele, când sub acela privind tratamentul prizonierilor și isprăvile acestora din afară sau chiar din penitenciare.

Și totuși, această stare supărătoare ar fi tolerată să continue încă, dacă nu ar fi început dela o vreme să îngrijoreze mai ales dintr-un punct de ve-

pe o documentare de necontestat, luată din cercetarea obiectivă a realității cu care noi venim în contact zilnic, să arătăm forurilor interesate, următoarele:

In starea actuală cu mijloacele actuale, dar absolut numai cu mijloacele actuale de care dispunem, se poate realiza în întregime modernizarea penitenciarelor noastre; se poate realiza în întregime instituția, mai puțin zidurile.

Cât privește obiecțiunea ce se scoate din imposibilitatea aplicării regimului celular, din cauza structurii arhitectonice a penitenciarelor, credem că este o exagerare. Cu celulele de care dispunem în penitenciarele noastre, se poate satisface, acolo unde este nevoie, și această exigență a legii noastre, procedându-se în mod sistematic, prin selecționarea prizonierilor noștri, cărora este de recomandat să se aplice regimul celular. Rămânând ca mai târziu să putem realiza izolarea individuală a tuturor deținuților, pe timpul nopții.

Să considerăm deci, pe rând, ce se poate realiza în prezent.

II.—*Cu arhitectura actuală se pot realiza următoarele :*

1. *Specializarea penitenciarelor* pentru ca fiecare să poată primi o anumită categorie de deținuți: Penitenciare cu ocazionali — reclassabili, cu recidiviști, incorrigibili — nereclassabili, cu tineri delicvenți, cu tineri criminali, cu boli medicale, cu psihopați, cu debili mintali, etc. etc. Astăzi stau la Văcărești, simpli ocazionali în amestec cu perverși recidiviști, criminali, etc. De ce să nu rămână la Văcărești numai prevenționarii sau, dintre condamnați numai corecționalii până la 1 an — așa cum e la închisoarea Centrală de lângă Praga? La noi, penitenciarele sunt de fapt împărțite mai mult după criteriul producției unei munci care nu este de loc aplicată la nevoile adevărate ale unei atari instituțiuni. De ce nu am face și noi măcar o primă separație a închisorilor în: *închisori cu amendabili, închisori cu neamendabili, case tranzitorii*, etc. — așa cum ne asigură d-l Lany, director general în ministerul de justiție Cehoslovac, că s'a făcut în țara vecină nouă.

Dece, dacă la Văcărești, cum este în deobște cunoscut, nu avem local suficient, s'au mai înghesuit în plus mari ateliere, în loc să păstrăm acolo o simplă expozițiune sau cel mult o secție de atelier, potrivită cu numărul deținuților ce tind la o reclassare prin învățarea de meserie. De ce să se aducă la acest penitenciar *numai în interesul funcționării atelierelor* tot felul de deținuți, de toate categoriile penale, dela celelalte penitenciare?

2. *Stabilirea de diferențiere între penitenciarele de aceeași categorie.*

Diferențele penitenciare, spre exemplu cele corecționale, să fie astfel organizate în cât ele să prezinte o gradatie în aplicarea regimului: mai sever, mai restrictiv; sau din contră: cu înlesniri de aprovizionare, cu cantină, cu mai multă libertate, cu mai multe permisiuni de vizite, de citit, de fumat, etc. etc. Astăzi, între penitenciarele de aceeași categorie, nu se face nici o altă deosebire, de cât aceia pe care o fac deținuții înșiși numai după persoana directorului pe care îl clasifică în mai bun sau mai rău, după cum pâinea este mai mare sau mai mică, mai bună sau mai rea la un penitenciar sau la altul, sau după cum ciorba de fa-

sole are un număr mai mare sau mai mic de boabe, după cum se doarme pe scândura goală sau cu înveliș, etc. etc.

Deci, în locul deosebirilor după persoană sau după alte împrejurări de tratament, care nu ar trebui nici măcar să existe, necum să fie luate în seamă, să facem să existe deosebiri după tratamentul aplicat în mod metodic și în vederea unei anumite finalități.

3. *Seriațiunea deținuților în penitenciarele centrale existente*, cari, cu rari excepțiuni, se pretează totuși la separarea deținuților pe categorii cât mai omogene, în raport cu particularitățile personalității lor.

Nimeni dintre noi nu ar putea să răspundă satisfăcător, sunt sigur, dacă ne-ar întreba cineva de ce chiar și în puținele închisori de tip celular pe care le avem nu se aplică seriațiunea penitenciară și progresivitatea de regim, așa cum e posibil să se aplice la Doftana, Craiova, Galați, etc.; și încă, și mai sigur, nu ar putea să răspundă, de ce li se dă chiar alte destinațiuni. Chișinăul, o mare închisoare de tip Bastilia, ar putea să cuprindă un număr de trei ori mai mare de deținuți și deasemeni importante ateliere.

După calculele noastre, socotim că procedând în mod selectiv, cum am spus mai sus, putem realiza seriațiunea penitenciară cerută de lege și tot așa de bine putem aplica diferitele faze ale regimului nostru progresiv.

Am liniști astfel mediile din fiecare penitenciar, am împuțina relele influențe, datorite extraordinarei puteri de contagiune criminală, de pervertire, de corupție morală, împinsă până la dezagregare sufletească; am evita infracțiunile, violențele și chiar crimele cu cari deținuții se antrenează în penitenciare. Deținutul nu ar mai spune, spre exemplu, către liberarea sa ca astăzi: „nu cred să mai vin în penitenciar pentrucă de data asta am să știu cum trebuie să merg la fapt. Nu mai merg ca prostul, cum am mers mai înainte”. (În penitenciarele noastre deținuții nu cultivă cel mai adesea alt ideal decât acela să se desăvârșească în școala crimei, să ajungă a realiza tipul *criminalului perfect*, adică care să facă crime perfecte, care să nu fie descoperite, iar nicidecum idealul să se reclaseze din nou în viața socială !)

Am feri pe tineri și minorii infractori de cădere în profesionalitatea delicvenței sau crimei.

În locul agitației din mediile penitenciare s'ar întrona ordinea și regula. S'ar favoriza munca productivă atât din partea deținuților cum și din partea conducătorilor lor, adică *producțiunea cea adevărată în scop de reclassare a deținuților*. Ar dispărea și gârbaciul din mâna gardianului — pe care noi nu putem afirma, dacă îl utilizează sau nu, — fiindcă noi nu putem stabili ce legătură poate fi între funcțiunea de gardian și organul pe care această funcțiune l'a creat în mâna sa.

4. *Se poate face o mai bună distribuție a cubajului încăperilor*, stabilindu-se o proporție mai potrivită între partea de local destinată prizonierilor și aceia rezervată funcționarilor pe de o parte; cum și între încăperile repartizate între diferiți funcționari pe de altă parte, — fiindcă diferențele actuale de cubaj, de confort de lumină, căldură, întreținere — produc continuu vii animozități (unii administratori își pot permite până și extravagante, pe când alții se plâng că nu au permisiunea să

crească nici măcar o găină ca să poată da un ou proaspăt copilului lor).

Pentru deținuți trebuie mai ales aer. Mulți din ei sunt predispuși la tuberculoză, *O bună luptă contra criminalității este în același timp și una contra tuberculozei*. Ar trebui eliminată orice pedeapsă care reduce aerul. *Asfixia celulară* trebuie să dispară dintre pedepse. O mare parte dintre deținuți dela Văcărești sunt supuși la pedeapsa să respire un aer confinat.

Atelierele Regiei penitenciare mai ales cele mari să fie mutate și instalate numai la închisorile în-căpătoare ;dar și acolo numai în măsura disponibilităților de local. Dacă nu este suficient localul, să se plătească chiria localului necesar, iar nu să se reducă în mod nepermis spațiul indispensabil deținuților, așa cum s'a făcut în mod greșit la Văcărești și cum se persistă încă în greșeală.

Aceste considerațiuni de ordin așa de prim, așa de elementar, nu trebuiesc a fi influențate de voine personale, de diferite pretexte cum ar fi de exemplu nevoia controlului mai apropiat la București, sau de orice alte considerente, care s'ar invoca — fiindcă toate acestea sunt de ordin secundar. De altfel se știe că nereguli s'au produs și la expoziția penitenciarelor din 1929, care a funcționat chiar la București și deasemeni în însăși Direcțiunea Generală a Penitenciarelor, nu numai la depărtare.

De doi ani, noi am întocmit o pagină de chestionar asupra cubajului și distribuției incaperilor la fiecare penitenciar și Direcțiunea Generală ne-a sprijinit această inițiativă, dar, voinți contrare din atmosferă cari au intervenit în timpul din urmă, ne-au împiedicat întocmirea acestei interesante statistici. Astfel lucrarea s'a întrerupt.

Cât privește perspectiva construirii unui nou penitenciar modern, ea nu trebuie în primul rând să ne distragă și mai ales să nu devină o piedică întrebuințată în contra celor cari cred că progresul trebuie realizat chiar și în bordeie, dacă ar fi cazul, nu numai în penitenciarele de astăzi.

De altfel, lăsând la o parte părerea sociologilor atât dela noi cât și de aiurea, cari socot că este o concepție greșită să ridicăm stabilimente somptuoase și costisitoare pentru răifăcători, ca și pentru infirmi, atât timp cât oamenii cinstiți și muncitori nu pot avea nici pe departe anibanța de viață pe care am creia-o celor cari constituiesc aceste plăgi sociale, tocmai pe contul mizeriei celor buni și cinstiți, și alăturându-ne păreri d-lui *Vintilă Dongo-roz*, care ne dă exemplu Belgia care a făcut sacrificiul a construi noi clădiri, suntem nevoiți a constata că, date fiind împrejurările materiale din țara noastră, perspectiva construirii aceluia penitenciar, se îndepărtează.

Practic privind lucrurile, nici nu trebuie să ne gândim a realiza dintr-o dată un mare penitenciar, ci numai în mod treptat, progresiv, într-o perioadă de 5—10 ani, înfăptuind după un plan stabilit în prealabil, în fiecare an câte o porțiune: o secție, un pavilion, un cartier, etc., din acel penitenciar—în raport cu sumele ce le-ar aduce în acest scop viitoarea Casă a amenzilor, prevăzută în codul penal în proiect. Dacă Regia penitenciară ar fi voit să-și scuze existența, ar fi trebuit ca imediat ce a realizat un prim câștig, nu mai mare de 500.000 lei, să fi și început a pune în mișcare ridicarea unui crâmpiei măcar din noul penitenciar.

Și cine ar fi avut voința să facă începutul ar fi avut și mai departe tăria să continue. Exemplul d-lor d-ri veterinari *profesor Udrischi și Ionescu-Brăila*, care au construit monumentalul palat al societății veterinarilor închiriat astăzi Ministerului nostru de justiție, stă dovedă.

III. Cu personalul actual

Chiar și fără remanieri sau înoiri în sânul său, se poate realiza penitenciarul modern, științific în locul celui medieval de astăzi.

Observațiunea psihoantropologică, cași toate aplicațiunile metodei antropologice, constituind tocmai trăsătura caracteristică a penitenciarului modern, cerută în mod expres de legea noastră și cari aplicațiuni ar schimba imediat fața penitenciarelor noastre, prin posibilitatea facerii diagnosticului personalității deținutului, în vederea individualizării tratamentului, seriațiunii, reclasării sau eliminării sociale, se poate realiza pe deantregul. Astfel :

A. *Restaurând spiritul penitenciar în locul celui străin*, deviat prin comercializare, de astăzi.

1. *Se pot organiza și pot funcționa 5 centre de psihoantropologie*, și anume la penitenciarele: București, Iași, Cluj și Cernăuți din cele patru centre universitare și, a cincea la Chișinău, în care să se facă primirea și examinarea tuturor deținuților și consecutiv tratarea lor către celelalte penitenciare din țară.

Centrul psihoantropologic dela București, atât de bine apreciat de specialiști, durează numai ca un început fiindcă nu a reușit de loc până în prezent să facă legătură cu organele administrative și să intre în structura organismului penitenciar. El e astfel condamnat la izolare sau la lucrări pregătitoare pentru a face mediul mai permeabil nouilor metode.

2. Este cu putință, după cum am luat personal date la fața locului și chiar înțelegeri, ca la București și Cluj să se realizeze cu ajutorul centrelor universitare vecine — fără nici o instalare, deci fără bani în plus — *cercetările psihotehnice* necesare în vederea orientării profesionale a tinerilor deținuți, a infractorilor fără meserie sau pentru verificarea aptitudinilor profesionale a celor cu meserie nedesăvârșită, a celor instabili "cu mai multe meserii", a celor care și-au schimbat sau abandonat meseria, a celor perversi cari și-au pregătit mai multe meserii în vederea loviturilor criminale, așa cum atrăgea d-l *profesor Nicolae Minovici* atențiunea, într-una din recente sale conferințe.

3. Se poate înfăptui un patronaj penitenciar în scop de reclasare a deținuților, redresați în penitenciar prin tratament sau care și-au însușit o meserie practicabilă. Câți deținuți nu ar fi fericiți la liberare să fie angajați de un patron pe un preț chiar mai mic decât cel care se plătește curent numai să nu fie expuși să revină la penitenciar. Într-o publicație specială pentru deținuți, Cehoslovacii au grijă să facă inserțiuni de reclame pentru plasarea deținuților, după liberare; deasemenea patronii tot acolo își anunță locurile pe care le au vacante în același scop.

La noi, până în prezent, nu am putut căpăta a-probarea apariției unei publicațiuni intitulată

„Reabilitarea” destinată exclusiv mijloacelor de reclasare.

4. Reclasarea prizonierilor minori s'ar putea face în multe cazuri numai cu o simplă corespondență. Cu o singură carte poștală, prin anunțarea părinților, se poate interveni pentru reluarea legăturilor între părinți și copii lor cari, refugiați de ani de zile de acasă, se desrădăcinează cu totul de familie sau de rudele lor, ducând o viață continuu delictuoasă până la majorat, când nu mai au alt nimic de făcut, decât să rămână deabinelea în clasa infractorilor.

Dintre cei peste patruzeci minori cari se perindă în permanență pe la Văcărești, sunt foarte numeroși aceia cari trec de mai multe ori prin închisoare și de care părinții lor nu știu nimic, sau ai căror părinți fiind în vreun sat sau oraș îndepărtat, cred că feciorii își văd de meserie, pe când, în realitate ei stau la închisoare. Un număr de anchete sociale întreprinse de noi, cu slabele mijloace de care dispunem, ne-au condus la descoperiri dintre cele mai edificatoare în această privință.

Salvarea minorilor și a tinerilor delicvenți este cea mai frumoasă operă în această direcțiune și realizarea ei ar trebui să ne ispitească și să stârnească gelozii de întrecere.

Este un semn bun că deținuții singuri au început să ne ceară *certificate doveditoare de bună purtare*, în penitenciar, pentru a fi primiți de către patroni în servicii și a fi puși la adăpost de urmărirea poliștilor pentru a nu mai fi denunțați și șicanați.

Nimeni nu voim să știm unde merg cei cari se liberează. Opera de reclasare se poate realiza în bună parte fără bani chiar de către penitenciar.

„Dacă nu găsesc de lucru trebuie să mă întorc din nou la închisoare!” este răspunsul aproape stereotip al majorității celor cari se liberează.

Ne cuprinde tristețea că, în starea actuală de lucruri, nu avem posibilitatea să ajutăm măcar printr'un certificat reclasarea celor pe cari i-am urmărit personal și îi socotim apți pentru aceasta.

5. Se poate ajunge deasemeni fără mijloace extraordinare la *stabilirea unei colaborări cu justiția*, ceea ce în țările din occidentul european, mai civilizate cum și în America este un bun câștigat. Exemplul Belgiei între alte țări este citat, în primul rând, pentru strânsa colaborare a medicului antropolog care, examinând—în timp suficient—personalitatea infractorului, ajută la administrarea justiției.

La congresul dela Palermo *senatorul D. Amelio*, primul președinte al Casației din Roma, a spus:

„Aujourd'hui le juge n'est pas toujours en situation de trancher une controverse technique et il doit s'appuyer sur l'œuvre des experts auxquels il délègue, en quelque sorte sa propre conscience. Et parcequ'à un expert s'oppose un autre expert, certains jugements devient incertains, longs, dépendieux.

Pour cette raison, la nécessité de faire collaborer avec le juge une personne technique, déjà préparée à aborder les questions de ce genre. Et c'est ainsi qu'on a vu des juges des techniciens, des experts et assesseurs participer à la formation du collège judiciaire. Le Collège ainsi constitué fait partie intégrante de la magistrature ordinaire, mais il représente en même temps la spécialisation du juge.

Senatorul d'Amelio vrea să introducă această colaborare tehnică în formarea Colegiului judiciar.

M. Cararra spune: l'antropologie ne defend pas les crimes mais la cause de la civilisation. Ea împiedică și asprimi inutile, dar evită și slăbiciuni. Legea recunoaște astăzi pentru criminali dreptul de a fi judecați pentru ceea ce ei sunt în realitate, nu numai pentru ceea ce au făcut.

Vierstein (The crimino-biological service în Bavaria, 1932) „în noul cod penal și de procedură penală germană, examenul medico-antropologic al personalității criminale va constitui una din fazele procedurii penale”. Antropologul va lua parte la judecată alături de judecător.

Profesorul Neureiter dela Riga (citată de Dr. Kernbach în Revista de Drept penal nr. 6 din 1933) formulează asupra criminalilor concluzii, cari sunt utilizate de magistrați în justiție.

Până în prezent, noi nu manifestăm preocupări de asemenea natură.

În revista de drept penal din 1927, citim chiar o sentință nefavorabilă în această privință, foarte edificatoare: „Deocamdată să lăsăm la o parte atmosfera de spital sub care d-nii Vermaeck și Gilbert vor să prezinte penitenciarele din Belgia”. De aci se vede greutatea și piedicile de ani de zile ce întâmpinăm în realizarea atât a penitenciarului antropologic cât și a stabilirii unei legături între justiție și antropologie.

Totuși, unii dintre cei mai distinși magistrați, ai noștri, printre care ne face plăcerea să cităm în special pe regretatul *consilier Buictiu* și pe d-l *prezident C. Solomonescu*, s'au adresat centrului nostru dela Văcărești, într'un număr de cazuri importante, cerând să le punem la dispozițiune observațiunile psiho-antropologice respective, pe cari d-lor au înțeles să le folosească în aprecierea personalității infractorilor.

Terenul trebuie desțelenit nu numai în atmosfera penitenciară, ci chiar și în cercurile mai largi din afară, pentru că sunt spirite dintre acelea cari nu dau voie să se extindă examenul antropologic la prevenționi, la cei în instrucție, la cei cu pedepse mai mici de trei luni, etc., etc. ca și cum atenția noastră, nu trebuie dirijată, în primul rând, tocmai asupra debutanților la delicvență pentru a ajuta la timp, aplicarea sancțiunii sau remediului celui mai potrivit; ci din contră, trebuie să așteptăm ca ei să se înrăiască, să se învechească în recidivă pentru ca numai atunci, când vor căpăta pedepse importante să fie examinați din punct de vedere psiho-antropologic. Atenționarea la maximum a debutanților este punctul cel mai interesant, dela care trebuie să plecăm, în complexa problemă a combaterii criminalității și, la noi, sunt păreri cari susțin să tocmai de aceste cazuri trebuie să ne ferim a ne atinge.

Cararra protestează că noul cod de procedură italiană (art. 502 — cazuri de judecare directă și 389 — cazuri în care se procedează prin instrucție sumară) nu lasă timp în toate cazurile chiar și în flagrante delict, pentru o serioasă și minuțioasă examinare psiho-antropologică înaintea judecării.

Astfel că, la noi, nu din lipsa mijloacelor, ci din lipsa convingerilor, nu putem să aplicăm nici măcar legea noastră penitenciară (art. 72) care cere examinarea tuturor deținuților și internaților chiar dela începutul încarcerării sau internării; și nu am putut până în prezent tot din aceeași cauză să stabilim și să dezvoltăm o cooperare sistematică cu organele justiției în interesul adaptării și a-

plicării sancțiunilor celor mai eficace pentru apărarea socială, în fiecare caz.

B. Modificând sistemul de selecționare și înaintare al personalului, adică *introducând* unul — fiindcă astăzi nu putem spune că avem o regulă în această privință, — am asigura reformei elemente cari să animeze inovările legii, iar nu să le lase să moară, să le ignoreze sau să le lase a cădea în desuetudine prin indiferență sau activități lăaturalnice. *La penitenciare să vină apostoli.*

C. *Modificând metoda de lucru:* Se poate aplica principiul diviziunii muncii pentru întreaga noastră erarhie. Astăzi dela exponenții cei mai de sus și până la ultimul funcționar, cu toții îndeplinim toate funcțiunile: administrativă, comercială, industrială, grădinarie, instrucție, educație, pedagogie, psiho-antropologie, etc. Este necesar ca toate aceste atribuțiuni să fie împărțite (*The reight man, in the reight place*). La penitenciare există funcționari cu o universalitate de atribuțiuni — aceasta produce o confuziune, o piedică, dacă nu chiar o imposibilitate de lucru obișnuit, necum de progres.

Funcționarii specialiști să poată lucra cu Consiliul Superior, așa cum prevede legea; fiindcă conlucrarea cu acelaș funcționar, unic, care îndeplinește de ani de zile și rolul de secretar și raportor universal, la toate, nu poate să nu ducă la omisiuni și la greșeli, dat fiind complexitatea activității cerute în asemenea împrejurări. Ce legătură poate fi, spre exemplu, între ținerea de licitații și psiho-antropologie; ce legătură între cumpărarea de bocanci și eliberările condiționale, etc.

În această situație se explică de ce lucrările efectuate de specialiști, lucrări pe cari Direcțiunea le-a tipărit uneori în tiraje de peste o sută de mii exemplare, stau în teancuri, condamnate poate să fie aruncate, neputând fi promovate pentru a se realiza *progresul penitenciar*, acel progres, singurul pe care îl cere în primul și ultimul rând legea noastră.

Lipsa acestei diviziuni a muncii, așa cum reese din atribuțiunile fixate în lege și nu lipsa regulamentului, face cu *interiorul nostru penitenciar* să fie frământat prin ciocnirea între elementele reacționare, progreso-rezistente, altele nou venite nepregătite pentru înțelegerea problemei și dispuse adaptării mai degrabă vechiului spirit tradițional. În sfârșit, cu marea majoritate a elementelor apte de realizări, dar împiedicate să activeze.

Ar dispărea astfel această criză privind de aproape organele de conducere, care nu este exclusivă țării noastre, ci ea a fost relevată chiar în ședințele publice, ale congreselor internaționale și pentru alte țări; dar, la noi, poate din cauza subiectivismului, o vedem mai gravă decât aiurea.

Acolo, unde este și director și subdirector la penitenciare, rolul lor să fie diferențiat: unul să facă administrație, altul partea tehnică; iar nu să fie unul față de altul ca două organe care să se încoluiască reciproc pe timpul absențării.

Funcțiunea de director de penitenciar să fie numai de director și nimic altceva; nici de gardian, nici de șef de atelier, de industriaș, agricultor, grădinar, etc. Directorul de penitenciar va să însemne în prim rând factorul principal în serviciul pregătirii reclasării și de colaborare în opera de reclasare socială.

Paza deținuților să fie de drept trecută în răspunderea gardianului șef sau a comandantului gărzii; directorul de penitenciar nu este păzitorul temniței, cum de fapt, nici nu este făcutor răspunzător pentru aceasta, când se constată că paza a fost în defect.

Primirea comenzilor, executarea lor, furnizarea de materiale să nu aibă nici o atingere cu atribuțiunile directorului, și ele să privească exclusiv și în mod direct pe șefii de ateliere și pe contabili.

Numai astfel se va ridica prestigiul funcțiunei, dela nivelul scăzut de astăzi.

Făcând să funcționeze *Comisiile de supraveghere* cerute de lege — ceiace nu depinde decât de o *voință* — vom realiza două lucruri, deopotrivă de mari:

Salvarea penitenciarelor de arbitrariul atât de dezastruos al conducătorilor și

Salvarea acestor conducători înșiși de subestimare și suspiciunea de tot felul în care sunt confundati. Va trebui însă ca aceste comisii de supraveghere să aibă funcționare reală — nu fictivă, și normală — nu la comanda directorilor. Astfel numai se va pune frână arbitrariului administrativ, pe de o parte, și tampon aprecierilor defăimatoare, pe de alta.

Administratorii abuzivi, violenți, cari dau pedepse excentrice să fie, când e posibil, adaptați cerințelor legii.

Nici un funcționar penitenciar, al Ministerului de justiție, magistrați, etc., să nu se bucure de reducere la confecțiunile penitenciare, fiindcă numai astfel se evită crearea unei situațiuni de obligațiune reciprocă între administratori și clienții demnitari, uneori cu rol de control asupra administratorilor, având o rea influență asupra instituției în toate privințele. Se cere o conduită de *puritanism*, excesiv dacă se poate. Nici o aprovizionare prin ajutorul funcționarilor penitenciari sau dela penitenciare.

Funcționarii înrudiți sau cari cultivă sau stabilesc legături de natură a influența raporturile de serviciu (până chiar și apropierea prin cununii, botezuri, etc.) să fie triați: astfel ca instituția să fie pusă la adăpost de orice rea influență.

Să refuzăm, noi cei dela penitenciare, a ne folosi de munca deținuților, fie cu plată, fie pe efin. Deținuții întrebuințați în servicii domestice de către personal și cari nu pot fi ocupați altfel, să fie retribuiți de către acesta, având foi de serviciu întocmai ca și cei cari lucrează în ateliere.

Ar fi de dorit poate să nu existe deosebiri de salariu între funcționarii penitenciarelor, făcându-se rectificările necesare. Nu trebuie să existe duble salarii în instituția noastră. Nu trebuiesc favorizați funcționarii regiofilisti. Primele să fie desființate ca și recompensele de orice fel, date în raport cu producția conservatoare de empirism. Puțina favorizare într-o parte ar umple goluri de mare nevoie în altă parte.

Salariile gardienilor să fie plătite cu exactitate; nu cu lunile întârziere, fiindcă aceasta, oricine își poate închipui, duce la deprecierea postului, chiar la corupție.

Gardienii să nu fie întrebuințați decât exclusiv la pază, fiindcă orice altă întrebuințare le dăm, acestea sunt totdeauna inferioare funcțiunii lor, și totodată împiedică selecționarea elementelor cu adevărat apte.

D. *Schimbând metoda de tratament a deținuților.* Am obține transformarea penitenciarului de astăzi care, de multe ori însemnează nu numai școala crimei, ci mai ales *abitualitatea la viața de penitenciar* și la delicvență, pe cari noi le ocazionăm prin modelarea structurii sufletești a prizonierului nostru în acest sens.

Observarea și atenționarea apropiată, nu abandonarea de astăzi; individualizarea tratamentului gruparea deținuților în medii cât mai omogene, observarea și notarea sistematică, aplicarea instrucției, educației, așa cum cere legea, sunt chestiuni cari țin în primul rând de voința de înfăptuire a conducătorilor.

Admirabila instituție a liberării condiționale, un neîntrecut instrument de stimulare pentru redresarea și reclasarea deținuților, nu trebuie să mai întârzie încă, și după atâția ani, în faza tranzitorie, și aplicarea ei ar trebui să se facă numai în virtutea celor două strămutări prealabile, așa cum cere legea și numai pe baza observațiilor sistematice, făcute în penitenciar, așa cum s'a practicat la un moment dat; dar, refractarismul a reușit să dea lucrurile iarăși înapoi.

Liberarea condițională nu trebuie să constituie o surpriză; deținuții cari urmează să beneficieze de ea să fie cunoscuți mai dinainte, ca fiind indicați pentru această favoare legală. Dacă ei ar fi indicați cu cel puțin o lună de zile înainte, cazul lor fericit ar fi pilduitor de bine pentru mediu, și îndreptățirea lui ar putea fi controlată de toate organele răspunzătoare. Nu s'ar mai întâmpla nici o revenire penibilă, așa cum s'a întâmplat recent. Orice afirmațiune eronată ce s'ar face, nu ar mai putea scăpa controlului.

În buletinele săptămânale întocmite de noi, există o rubrică specială denumită „*propuși pentru liberare condițională*” și alta „*propuși pentru strămutare*”, astfel cei indicați din timp ar fi cunoscuți și bine controlați. Dacă se urma această conduită de acum trei ani, de când a fost propusă de noi, liberarea condițională ar fi câștigat în puterea ei de influențare a mediului și nu ar mai fi dat naștere la cazuri de controverse și reveniri.

Clasificarea în vederea liberării condiționale, selecționarea trebuie să se facă dela sine, între deținuți. Numai așa ea ar produce emulația necesară redresării morale și ar avea eficacitatea să schimbe atmosfera. Astăzi ea face mai mult impresia că este aplicată *ex officio*. Deținuții cred că acordarea ei este o chestiune mai mult de noroc, decât de merit și, uneori, ea dă naștere în atmosferă la credința eronată că bunul lucrător chiar este reținut de maestrul atelierului să-și împlinească pedeapsa până la ultima zi, pentru că acesta ar avea nevoie de producția lui aducătoare de câștig, cu care el să se laude, să-și creieze merite, sau să caute recompense materiale.

Violentele ca și pedepsele excentrice pot fi înlăturate. Gardienii pot să lase la o parte gârbaciul din mână, fiindcă legea prevede în mod expres ce anume pedepse se pot da. Deasemenea baioneta dela armă ar trebui luată; ea neputând fi folosită de cât în anume împrejurări.

În interiorul penitenciarului să intre numai educatori, pedagogi, nu gardieni cari nu-și au rostul decât la pază.

Cu un mic sacrificiu, prin transformarea a câtorva posturi de gardieni, s'ar putea introduce în interiorul penitenciarelor *supraveghetori-pedagogi*

în locul gardienilor care ar trebui să rămână în afara zidurilor, numai pentru pază. În tot cazul gardienii trebuiesc selecționați după aptitudini, după un examen de capacitate care să aibă loc în urma unui stagiu de provizorat mai mult, decât după recomandări sau intervențiuni. Vecinii noștri, Cehoslovaci nu-i angajează decât după examinare psiho-tehnică și după ce au trecut un examen de capacitate de cunoștințe.

Nu este jignitor pentru conștiința noastră să recurgem la supraveghetori tocmai dintre recidiviști (vătafi) și să avem o atitudine față de deținuți care mai mult îi sălbăticește față de societate, uneori chiar provocând noi înșine conflicte cu prizonierii pentru ca la rândul-ne să primim din partea lor grave manifestări agresive, violente?

Penitenciarul antropologic legiferat cu atâta convingere laudabilă de d-l Grigore Iunian și sprijinit, din nenorocire pentru prea scurt timp câtă fost ministru de regretatul C. Hamangiu, nu a putut influența tratamentul prizonierilor care a rămas în cea mai mare parte *empiric*.

E.— *Modificând sistemul de exploatare al muncii penale.*

Prin înlăturarea Regiei penitenciare și adoptarea sistemului de concesiune a muncii penale, s'ar pune capăt unei grave perturbații produse în atmosfera penitenciară, prin faptul că de ani de zile conducătorii penitenciarelor nu înțeleg să facă, sau chiar când înțeleg altfel, nu pot să desvolte altă activitate decât o riscată improvizațiune ca industriași, comercianți, grădinari, furnizori de tot felul, etc.

S'ar pune capăt conflictului produs prin împărțirea atmosferei conducătorilor în două tabere. De o parte administrațiunea care urmărește producția cu câștig și cu procentele care îi revin, cu desconsiderarea oricărei alte preocupări, administrație care are de partea ei și toată puterea, iar pe de altă parte cei din nenorocire fără nici o putere, care înțeleg că aplicarea muncii să se facă atât în interesul instituției acesteia nevoiasă, cât și acela al rostului ei în apărarea socială.

Trebuie adoptat sistemul concesiunii sau oricare altul capabil să readucă armonia în atmosferă, afară numai dacă vreo rea inspecție, nu va interesa din nou materialmente pe directori și la producția atelierelor concesionate, fiindcă atunci putem pune cruce progresului.

În locul deviațiunii imprimate astăzi muncii penitenciare, în urmărirea unui mit de îmbogățire cu prețul întretinerii haosului penitenciar actual, al cultivării recidivei și crimei în însuși mediul penitenciar, am putea orienta această muncă astfel ca ea să devină cel mai sigur mijloc de reclasare al deținuților.

Consiliul Superior al penitenciarelor, compus din personalități dintre cele mai de seamă și cari onorează în cel mai înalt grad instituția prin patronarea atât de desinteresată ce-i acordă, nu și-ar mai vedea cea mai mare parte din timpul său absorbită de chestiunile administrative ale Regiei, ci ar deveni, prin oarecare metamorfoză, un consiliu exclusiv de supraveghere al tratamentului penitenciar și de pregătire a reclasării — ceiace ar fi de un interes esențial pentru instituție — acesta fiind sistemul pe care îl au penitenciarele cele mai bine organizate din străinătate și pe care îl cere în realitate însuși *sensul* legii noastre. În

numărul 9—10 al revistei de Drept Penal 1932, pagina 573, am redat modul cum funcționează un astfel de consiliu pentru penitenciarele din New-Jersey din America.

În toate țările, unde la conducerea penitenciarelor, sunt oamenii de știință, aceștia — ca un omagiu adus științei lor — sunt considerați ca mai pricepuți în aplicațiuni științifice, iar nu sunt obligați ca la noi să patroneze lucrări ale unei Regii penitenciare, în care d-lor nu au aceeași competență și nici pe departe competența acelora pregătiți, având aceasta ca ocupație a lor principală.

Penitenciarele au nevoie de un patronaj științific — așa cum o au în alte țări — dar nu de oameni de știință care să fie obligați a face administrație. Formula adoptată la noi este specifică țării noastre — acesta e adevărul — și străinii cari au și ei ceva idei în materie, urmăresc cu puțin interes de altfel, rezultatele unui atare sistem dela început condamnat. Să nu confundăm, deci, ceea ce fac oamenii de știință la penitenciare în alte țări, cu ceea ce sunt obligați, repet mereu cuvântul, să facă la noi și mai ales să nu ignorăm rezultatele materiale ce le-ar fi dat alte sisteme de exploatare a muncii penitenciare, în locul celor date de Regia actuală, ținând seama de capitalul și de inventarul pus la dispoziție de către stat și avantajile de care se bucură munca penitenciară.

Administratorii noștri, desigur, se vor simți înălțați în stimă și în ochii lor proprii, când vor ajunge să fie clasificați, recompensați, înaintați numai și numai în raport cu numărul deținuților reclasați prin muncă penitenciară, practicabilă și după liberare — în loc să fie stimulați ca astăzi numai prin procente de producțiune, — fiindcă acest câștig obținut prin schimbarea caracterului instituțiunii, în întreprindere industrială sau comercială cu un rol de director priceput în comerț și dispregiutor sau ignorând postulatele științei penitenciare, constituie, pe lângă o viciare a educației personalului, o pagubă ireparabilă din punct de vedere al apărării contra criminalității.

În condițiunile acestea ar fi de dorit cel puțin ca beneficiul realizat — prin munca deținuților — să meargă, drept compensație, la alimentarea unui fond creiat anume pentru despăgubirea victimelor, așa cum s'a prevăzut în proiectul de cod.

Conducătorii noștri de penitenciare nu se pot considera onorați, suntem siguri, să-și găsească aproape unica lor rațiune de a fi ca fabricanți de covoare sau de oale, de a primi, furniza și executa comenzile, etc. și a nu-și manifesta în fine altă concepție asupra muncii penitenciare decât aceea empirică care e cuprinsă în ordinul caracteristic: „*La să mai treacă zece dela condamnați, la covoare*”.

Din contră, ei se vor putea lăuda în mod legitim, atunci când își vor găsi singura lor rațiune de a fi în numărul deținuților reclasați prin munca penitenciară, orientați profesional, instruiți și reeducați social.

Regia să-și plătească ea singură întreaga serie de directori de penitenciare de care are nevoie, iar nu să răpească pe ai penitenciarelor, dela întrebuintarea pe care aceștia trebuie să o aibă normal.

Schimbând sistemul de exploatarea muncii vom schimba și *mentalitatea administratorilor*; și, când ei vor avea la rândul lor să conlucreze cu antreprenorii atelierelor concesionate, sau să zicem cu directori speciali ai Regiei din penitenciare, vor

căuta să facă ca aceștia să nu se abată dela normele cerute de lege și dela postulatele științei penitenciare privitoare la muncă. Nu vor mai tolera ca deținuții, în loc să deprindă o meserie practicabilă după liberare, să nu facă mai tot timpul, uneori chiar ani întregi, decât o singură și simplă manoperă, care nu constituie o meserie (facerea aceluiaș colțar de sobă, facerea de ghemuri pentru covoare, facerea unui simplu nod de milioane de ori, sau cărarea continuă de material etc.) rămânând numai cu un fel de *meserie de penitenciar*, apreciată în special de recidiviști.

Atelierul nu trebuie să însemne pentru deținuți un loc căutat ca refugiu, mai călduros iarna, sau mai răcoros vara — cu preferință după sezon — sau ca loc de întâlnire pentru foștii sau viitorii complici; în fine, el nu trebuie să însemne mai ales promiscuitatea de până acum, care face ca cele mai multe infracțiuni penitenciare (furturi de pâine, de alcool, falsificări de monede, falsuri de acte, în penitenciar) să fie săvârșite tocmai de către deținuții dela ateliere; el nu trebuie să întrețină fermentarea criminogenă, așa de intensivă astăzi.

Administratorii vor trebui să îngrijească ca peculul deținutului să fie achitat cu punctualitate de către antreprenori, fiindcă acest pecul servește nu nu atât la îndulcirea vieții, cum se zice cu un eufemism de care se abuzează atât, ci mai ales la întreținerea și la menținerea sănătății; uneori la plățile medicamentelor și alimentelor cerute în momentele de boală. Ei vor veghea atunci ca, în cazul de forță majoră, disponibilul (fondul de rezervă) al deținutului să nu mai fie acordat numai prin intervenția avocaților cari cer uneori procente cu totul disproportionale. Vor deveni protectorii deținuților, când aceștia vor avea curajul omenesc să reclame mai ales când li se ia prea mult pentru această intervențiune și vor evita să le mai aplice rigorile unei anumite discipline.

Cum înseși comunicatele recente ale Consiliului Superior, vorbesc de concesionarea muncii penitenciare, suntem îndrituiți să sperăm că cel puțin acum s'a făcut dovada pe deplin, și pentru cei cari au crezut altfel, că sistemul Regiei penitenciare a constituit o încercare menită dela început să esueze; și că, după trei ani pierduți pentru instituție și pentru apărarea socială, va fi mai ușor acum ca sistemul acesta să fie lăsat la o parte. Credem că entuziasmul care a impus totdeauna laude în publicitate pentru „succesul” bilanțului anual al Regiei, a trecut, lăsând loc unei judecăți obiective, nefavorabilă.

E timpul să revenim înapoi la penitenciar, făcând ca aplicarea muncii penitenciare să se reintegreze în rândul mijloacelor de tratament, ca prim mijloc de tratament, ca mijloc de reclasare, iar nu în scop străin, de îmbogățire.

În tot cazul va trebui să căutăm un mijloc de reconciliere între nevoile de câștig ale Regiei penitenciare și acelea ale nevoiei de reclasare a deținuților prin deprinderea unei meserii practicabile (nu meserie de penitenciar) după liberare.

Câștigul (1) muncii penitenciare nu se măsoară

1) După statisticile noastre, rezultatul exploatării muncii penale, este nesigur: uneori cu aparența de câștig de câteva milioane, alteori de sute de mii, în fine unele întreprinderi dau deficit.

După statistica belgiană din 1931, munca penală prezintă pentru anul 1927, următoarea situație:

nici prin milioanele fantome de câştig, calculate mai mult sau mai puţin forţat şi nici prin deficite ci prin numărul deţinuţilor care au învăţat o meserie, s'au perfecţionat într-o meserie, în fine, prin numărul celor reclasaţi prin muncă.

Această muncă şi acest câştig va împrieteni pe patroni cu atelierele penitenciare şi nici nu se vor mai naşte conflictele de astăzi între interesele legitime ale producătorilor din afară şi producţia penitenciară, astăzi în conflict cu penitenciarul şi cu societatea.

Exemplul fabricării de sobe dela Văcăreşti este elocvent în multe privinţe. Pe deoparte Regia a cheltuit recent în vederea intensificării producţiei sporind numărul cuptoarelor, iar pe de altă parte după scurt timp numai, în urma reacţiunii patronilor de producţie similară din industria liberă, aceeaşi Regie îşi ia anajament să-şi reducă producţia la 600 sobe anual; când soluţia ar fi fost mai degrabă găsită în concesionarea către patroni a fabricatelor, dacă nu chiar a fabricaţiunei înseşi.

De ce să isbim tocmai noi în solidaritatea socială contribuind la *înmulţirea antagonismelor* din care se nasc conflicte şi crime. În studiul său recent „*Desorientare şi dibueli*”, să nu-mi fie luat în nume de rău că în materie penitenciară citând un astfel de titlu, asi intenţiona să fac vreo aluzie la starea noastră! D-l I. Gr. Perieşteanu remarcă, în repetate rânduri, neajunsurile antagonismelor sociale de care suferă ţara noastră. Să mai adăogăm şi noi încă altele? Să ne arătăm noi penitenciaristii aşa de străini de sociologie!

Practic însă nu trebuie să ignorăm că în asemenea conflite tot statul şi societatea ies totdeauna păgubite. În conflictul sobelor, Regia penitenciară a dat îndărăt; deocamdată cu ceva, mai apoi o să dea de tot şi ne toată linia. Exemplul altor ţări şi în special al Ungariei, citat de d-l profesor *Nicolae Minovici*, care, în materie de asistenţă socială, făcuse cele mai impozante şi admirate şcoli-ateliere cu producţie privilegiată, — bazată tocmai pe concurenţa patronilor din comerţul liber,ducând la falimentul unui asemenea sistem, trebuie să ne fie prezent în minte.

Să lăşăm deci la o parte sistemele care, deja încercate, nu duc decât la pagube şi faliment. Să revenim la sistemele care nu duc la ruptura armoniei sociale, care nu ignorează şi care nu împiedică reclasarea deţinuţilor.

* * *

O expoziţie de produse penitenciare trebuie să

Produsul brut al muncii adică totalul preţurilor plătite de către antreprenorii particulari sau pentru lucrările în regie direct de către Stat s'au ridicat la fr. 6.671.534,47, (adică 6 jum. milioane franci sau 43 milioane lei româneşti).

Deţinuţilor s'a plătit pentru munci industriale fr. 1.124.188,90, iar pentru munci domestice fr. 258.105,62.

Salariile personalului pentru diferite industrii fr. 720.669,62, Total cheltuieli fr. 4.339.789,28.

Beneficiu net fr. 2.331.745,19.

Bine înţeles pentru o comparaţiune trebuie să ţinem socoteală că produsul muncii a crescut continuu în anii următori şi mai ales nu trebuie să neglijăm raportul între populaţia Belgiei şi a ţării noastre.

Observăm că în bilanţ nu se constată nici o sumă cât de mică pentru personal ad-tiv; în schimb plata deţinuţilor se ridică la o cifră impresionantă, iar rubrica cu p'ată pentru munci domestice este destul de instructivă pentru noi,

conţină, în primul rând o sală cu indicaţiuni statistice şi grafice indicând numărul celor cari au învăţat meserie, s'au perfecţionat, celor cu aptitudini verificae, celor reclasaţi prin munca penitenciară, etc.

F.—*Reducând personalul actual, numericeşte*

Se poate avea o asistenţă medicală, prin echilibrarea actualului buget sanitar al penitenciarelor restabilindu-se proporţia între numărul medicilor şi cantitatea medicamentelor. Dela promulgarea legii în 1929 s'au făcut numiri de medici, iar cantitatea medicamentelor s'a împuţinat exact cu diferenţa salariilor plătite personalului nou numit, uneori în posturi de lux. Astfel că s'a ajuns la grava situaţiune recunoscută de organe oficiale, în mod public: „*Unanimitatea penitenciarelor noastre se plânge de lipsa totală a medicamentelor în anul curent. Din nefericire bugetul în curs nu îngăduie trimiterea de medicamente...*”. Să mai insistăm asupra neajunsurilor ce decurg din această situaţiune, credem de prisos. O datorie elementară de ordin moral ne impune să stăruim ca asemenea greşeală să fie rectificată. Noi am arătat la timp şi la locul cuvenit cauzele defectuoşităţii de asistenţă sanitară, propunând între altele *sistemul de consultaţiuni policlinice*, ca în Belgia care, după cum am văzut la faţa locului, dă cele mai bune rezultate şi este în acelaş timp cel mai puţin costisitor, pe când angajarea continuă de medici a împovărat şi desechilibrat bugetul, absorbindu-i fondul.

Deci, pentru buna sănătate, e cazul s'o zicem, şi normala funcţionare a instituţiei penitenciare, ar fi necesar să se ţină seama de *prevederile art. 149* din legea penitenciarelor care spune: „Prezenţa lege se va pune în aplicare în măsura mijloacelor bugetare”.

Urmează că toate numirile medicale şi de alte categorii create sau transformate şi cari nu sunt în măsura mijloacelor bugetare, să fie rectificate, desfiinţate, sau reduse în măsura acestor mijloace.

Posturile privilegiate sau superflue să fie suprimate, asa cum s'a făcut cu postul zisului consilier tehnic. *Nu se poate acuza continuu bugetul că nu creşte şi nici învinovaţi tot timpul Statul că nu ne dă bani*, ci trebuie, în primul rând, să ne cerem nouă să nu supraîncărcăm într-o parte pentru a împiedica sau suprima îndeplinirea funcţiunilor esenţiale.

Aprovizionarea medicamentelor să se facă prin oficiile de aprovizionare. Farmacia centrală, când nu are medicamente, deşi art. 72 al legii noastre obligă la asistenţă medicală gratuită pentru deţinuţi şi internati, să fie ea însăşi obligată a procura medicamentele pentru deţinuţii săraci dela aceste oficii de aprovizionare, iar nu ca astăzi când deţinuţii se plâng de neajunsurile procurării de medicamente, cu proprii lor bani, prin ajutorul gardienilor, funcţionarilor sau altor intermediari, ocazionând anchete şi alte turburări.

G. — *Reformând şi modernizând arhiva*

Se poate moderniza întreaga arhivă penitenciară relizându-se chiar economii de personal, de timp, de bani şi realizându-se mai ales o atât de mult aşteptată statistică penitenciară. D-l *Eugen Decusară*, cunoscutul statistician al nostru, afirmă în lucrările sale că dela statisticele d-lor C. Rădulescu

și Dianu, dinainte de război, penitenciarele nu mai au dări de seamă statistice, deci ele nu se pot orienta în mod științific, ci merg după brodeală.

În locul numărului excesiv de scripte arhaice cu notări disparate, unele constituind enormități dela care nici nu se pot aștepta rezultate, s'ar putea introduce numai 3—4 scripte, dar cu notări sintetice, sistematizate, așa cum de fapt au și fost aprobate și tipărite de Direcțiunea generală după modelele noastre. Modelele acestea însă dintre cari unul a fost tipărit în 150.000 exemplare, altul în 10.000 exemplare, altul în fine în 16.000 exemplare, au fost împiedicate să fie aplicate și să funcționeze de către spirite contradictorii.

Se poate realiza un fișier dactiloscopic în locul celui alfabetic, empiric și nesigur de astăzi cu aceleași mijloace, dând însă posibilitatea unei identificări reale a deținuților, mai ales recidiviști.

Se poate cere ca Parchetele, care în prezent au servicii de identificare, să trimită pe deținuți însoțiți de piesele identificatoare, respective și chiar în plus cu menționarea antecedentelor judiciare, pentru a ajuta, din acest punct de vedere, la diagnosticarea personalității delicvenților. La rândul lor, așa cum am spus mai sus, penitenciarele ar putea pune în mod sistematic la dispoziția d-lor magistrați, observațiile psihoantropologice necesare unei adaptări a sentințelor mai corespunzătoare personalității infractorului.

Cu personalul devenit disponibil prin modernizarea și simplificarea arhivei se pot face anchete sociale, familiale, patronale, etc. pentru cunoașterea și tratarea criminalității; și tot acest personal poate fi folosit deasemeni în opera de patronaj penitenciar și de reclasare, începând în special salvarea minorilor și tinerilor delicvenți.

Incheiere

Simpla realizare a acestor măsuri cerute de lege și impuse de evoluție, pentru a căror isbucire noi ne-am devotat de un număr întreg de ani, este, după cum oricine poate vedea, posibilă și astfel am moderniza nevoiașă noastră instituțiune.

Fată cu gravitatea ce au luat manifestările criminale: numărul tot mai mare de recidiviști cari din simpli delicvenți, în urma executării pedepșelor în penitenciar, devin criminali; agresivitatea crescândă a infractorilor măsurată prin numărul tot mai mare de agenți ai forței publice doborâți în luptă cu ei; ferocitatea modului de înfăptuire a crimelor, așa cum s'a constatat recent cu ocazia bogatei serii de asasinate cu toporul (Iași, Galați, București, etc.), ferocitate culminând în exterminarea copilașilor (Iași, Galați, Câmpul Sebastian, București, etc.) ca nu cumva să rămână acești mici denunțatori, credem că întreaga societate adânc tulburată de această beție de sânge și mai ales factorii interesați, trebuie să se miște, ceva mai mult ca până în prezent, intervenind pentru ca așezămintele penitenciare să nu mai poată fi făcute răspunzătoare de această agravare.

După cu criminalii au pornit o adevărată cruciadă de distrugere a societății, trebuie ca și aceasta la rândul ei să ia măsuri de apărare mai serioasă.

Să lăsăm la o parte diversunile și agitațiile pe tema îmbogățirii prin Regia penitenciară. S'o lăsăm încurcată, cum și este de fapt. Cei ce au văzut greșit și văd încă și acum la fel să nu-și mai

poată continua greșeala în paguba instituției și apărării societății contra crimei. Ideia progresului prin îmbogățire, în genere nici nu este atât de sănătoasă, iar la penitenciare susținătorii ei s'au bazat numai pe autoritatea și influența lor personală, nesocotind tocmai ce era urgent și esențial al problemei penitenciare, nesocotind adevăratul înțeles ce are și care se leagă de munca penitenciară.

Penitenciarul din trecut ca și penitenciarul de diletantism comercial al Regiei de astăzi au creiat o tradiție criminalității în țara noastră care va trece moștenire câștigată dealungul generațiilor viitoare.

Să ne ocupăm, deci, de rostuirea trebuitoare pentru ca penitenciarele să nu mai funcționeze ca o simplă fază necesară complectării ciclului pe care-l constituie lanțul crimei.

Penitenciarul trebuie să elimine pe incorigibili să vindece pe bolnavi, să ajute la reclasarea celor ocazionali și amendabili. Asta e menirea lui.

Este greșită părerea celor cari socot că numai un personal nou și numai niște ziduri noi însemnează modernizare, mai ales când se dovedește că personalul nou nu e deloc o garanție de progres: fiindcă el vine, se menține și pleacă, tot după vechia tradiție, căreia îi devine întru totul, din primul moment, devotat.

Ambele soluțiuni atât a înoirilor cât și aceia a îmbogățirii nu au dus și nu vor duce la îndreptarea lucrurilor.

Chiar dacă Regia ar fi adus câștig bănesc, aceasta nu ar fi putut să însemne în realitate decât tot o pagubă pe care societatea trebuie să o plătească acum și o va plăti din ce în ce mai mult cu vârf și îndesat. Munca penitenciară trebuie astfel adaptată, încât ea să aducă câștig social, nu să întrețină și să agraveze criminalitatea. Probă că numai anul acesta la un modest, să zicem excedent al Regiei, corespunde un înspăimântător excedent de asasinate.

Pentru a face ca reaua stare prezentă să treacă cât de curând în domeniul evocărilor trecutului, va trebui ca, ținând sfat numai cu realitatea penitenciară, să avem voința necesară, pentru a întrerupe continuarea stărei actuale de lucruri și să realizăm așezământul care să colaboreze la apărarea societății contra crimei, nu la cultivarea crimei contra societății.

NICOLAE IORGULESCU

Docent, Dr. legist

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I.

Audiențe dela 14 Noembrie 1933

Președenția d-lui S. TIPEI, Consilier

Maria Vasile Donez cu Maria I. V. Cecate și a.

Decizia Nr. 1437. Dosar nr. 1893 din 1931

Opoziție. Recurs. Sentință pronunțată de trib. ca instanță de apel în lipsa recurenței. Dacă există dreptul de opoziție? Art. 44 legea accelerării judecăților din 1929 și art. 154 proc. civ.

Legea accelerării judecăților din 1929 prevede suprimarea dreptului de opoziție, prin art. 44, numai pentru sentințele tribunalelor date în prima instanță și pentru deciziunile Curților de apel, iar nu și pentru sentințele tribunalelor date ca instanțe de apel.

Prin urmare, după data de 1 Sept. 1929, când s'a

pus în aplicare legea din 1929, care a abrogat legea accelerării din 1925, sentințele trib. ca instanțe de apel sunt supuse căilor de atac prevăzute de dreptul comun, adică legea jud. de ocoale și proc. civ., care lasă deschisă calea opoziției, contra unor asemenea sentințe.

În speță, sentința pronunțată în lipsa recurenței de către trib. la 5 Aprilie 1931, ca instanță de apel, deci după punerea în aplicare a legii din 1929, și extinderea în Basarabia a disp. din proc. civ., este susceptibilă de a fi atacată pe calea opoziției, conform art. 154 proc. civ.

Curtea,

Asupra recursului făcut de Maria Vasile Donez, personal și în calitate de tutoare a casei defunctului Vasile Donez, contra sentinței tribunalului Tighina nr. 802 din 1931.

Văzând motivul de casare în cuprinderea următoare:

Exces de putere, greșita interpretare și aplicare a art. 60 din legea accelerării din 11 Iulie 1929; art. 44 legea accelerării din 11 Iulie 1929; art. 154 proc. civilă; art. 34, 43 alin. 2 din legea accelerării din 1925; art. 79 din legea Curții de casație; omisiune esențială — legea pentru extinderea în Basarabia a unor dispozițiuni din legislația Vechiului Regat din 1 Iunie 1928.

În Basarabia, județul Tighina, înaintea instanțelor judecătorești, opozițiunea este admisibilă ca și în Vechiul Regat, în procesele civile venite spre judecare în apel înaintea tribunalelor, ca ultimă instanță.

În conformitate cu dispozițiunile art. 44 din legea accelerării din 1929, sentințele tribunalului date în primă instanță se pronunță fără drept de opozițiune.

În conformitate cu art. 60 legea accelerării din 1929, legea accelerării formează procedura de drept comun înaintea tribunalelor ca primă instanță.

Din cuprinsul acestor texte rezultă cu prisosință că sentințele tribunalelor pronunțate asupra cărților de judecată în apel, sunt cu opozițiune.

Legea Curții de Casație prin art. 79 nu a deesființat opozițiunea pentru următoarele motive:

Art. 79 nu spune precis că dreptul de opozițiune este desființat. Prin expresiunea „hotărârii desăvârșite pronunțate de o instanță a doua”, legea nu se referă la dreptul de opozițiune, ci la principiul celor două grade de jurisdicțiune pe care a înțeles să-l generalizeze suprimând revizuirea din teritoriile alipite care nu era un recurs propriu zis, dar o a treia cale de atac de fond, după cum legea arată mai hotărât în art. 81. Cu alte cuvinte art. 79 nu face decât să unifice noțiunile de recurs în casare și în Casație precizându-le pentru întreg teritoriul țării. Această semnificație a art. 79 e cu atât mai plauzibilă cu cât el trebuie privit ca o reglementare a recursului, iar nu ca o modificare a procedurii de drept comun care nu și-ar fi avut rostul și locul în legea organică a Curții; b) Până la 1 Iunie 1928 s'a aplicat în Basarabia, județul Tighina procedura civilă rusă care prin art. 162, 172, 184, 185 dispune că hotărârile tribunalelor asupra cărților de judecată pronunțate în apel sunt fără opozițiune, dar cu recurs și revizuire.

Până la 1 Iunie 1928, s'ar putea interpreta aplicarea art. 79 din legea Curții de casație din Basarabia.

Dela 1 Iunie 1928 s'a introdus în Basarabia procedura civilă română în întregime, legea judecătoriilor de ocol, etc.

Trebuie să examinăm dar care era situațiunea juridică a opozițiunii la 1 Iunie 1928 în Vechiul Regat, pentru că așa

cum a existat la acea dată acolo a fost aplicată în Basarabia.

Oricare ar fi fost intențiunea legiuitorului român prin art. 79 legea Curții de casație în teritoriile alipite, totuși în Basarabia, județul Tighina, căci în județele Ismail și Cahul se aplică procedura civilă română, cu începere dela 1 Iunie 1928, situațiunea este cu totul specială în baza art. 1 din legea pentru extinderea legiuirilor Vechiului Regat din 1 Iunie 1928.

Art. 44 legea accelerării din 1929 prevede că numai sentințele tribunalului date în prima instanță se pronunță fără drept de opozițiune de unde per a contrario, rezultă că sentințele tribunalului date în ultima instanță să fie supuse opozițiunei. Aceasta rezultă din cuprinsul art. 60 legea accelerării din 1929 care zice că legea aceasta formează procedura de drept comun înaintea tribunalelor ca primă instanță și nu ca instanță de apel sau recurs, cum prevede formal art. 53 legea accelerării din 1925.

Regula generală din art. 154 procedura civilă care acordă dreptul de opozițiune părții condamnate în lipsă contra oricărei sentințe a suferit așa dar o modificare (amputare) prin dispoziția contrară a art. 44 legea accelerării din 1929 numai privitor la sentințele tribunalului date în primă instanță. Cele date în ultima instanță continuă așa dar a fi supuse regulei generale și a avea opozițiune.

Art. 154 procedura civilă nu a fost abrogat prin art. 34 și 43 alin. 2 din legea accelerării din 1925.

Art. 45, alin. 2 legea accelerării din 1925 a abrogat art. 154 procedura civilă numai pentru sentințele tribunalelor date în apel, dar el a rămas în vigoare în ce privește sentințele tribunalelor date în recurs. Prin efectul art. 58, alin. 2 legea accelerării 1925, articolul 154 procedura civilă a continuat a-și avea aplicațiune pentru o anumită categorie de afaceri și anume pentru cele ulterior 15 Septembrie 1925, aplicațiune restrânsă ce s'a continuat în timpul aplicării legii accelerării din 1925.

Art. 79 legea Curții de casație nu este aplicabil în afaceri de judecată în Vechiul Regat (Cas. I., 27 Octombrie, 1927; Cas. I, Noembrie 1927; Cas. I, 19 Octombrie, 1928; Cas. I, 24 Octombrie, 1928, etc.).

Introducându-se în Basarabia, județul Tighina, procedura civilă română la 1 Iunie 1928, ea se aplică așa cum se aplică și în Vechiul Regat, adică cu drept de opozițiune contra sentințelor tribunalelor date în ultima instanță.

Nu se mai poate pune în discuțiune art. 79 legea Curții de casație în Basarabia, județul Tighina, cu începere dela 1 Iunie 1928, de oarece interzicerea este pe deplin stabilită în Vechiul Regat și așa a fost extinsă în Basarabia.

Tribunalul Tighina a omis a se pronunța asupra opozițiunei în conformitate cu legea pentru extinderea legilor Vechiului Regat din 1 Iunie 1928, pe care dată o discută și avea în vedere soluțiunea procesului, trebuia să fie că există opozițiune în contra sentințelor tribunalelor în ultimă instanță.

Legea Curții de Casație a fost promulgată la 20 Decembrie 1925, iar legea de extindere a legilor Vechiului Regat în Basarabia a fost promulgată la 4 Aprilie 1928 și deci orice efecte ar fi produs legea Curții de Casație, ele au fost abrogate în ceea ce privește dreptul de opozițiune prin noua și posterioara lege a extinderii legilor Vechiului Regat.

În conformitate cu art. 36 legea Curții de casație, cer judecarea recursului în lipsa subsemnatei și pe baza motivelor recursului mai sus dezvoltate.

Având în vedere sentința atacată cu recurs, din care rezultă că intimatelor Maria I. V. Cecate și Anghelina T. Donez, au chemat în judecată pe recu-

rentă, pentru împărțirea averii rămase pe urma defunctului Toader P. Donez;

Judecătorul de ocol admitând această acțiune, recurenta a făcut apel la 27 Ianuarie 1930, care în lipsa ei, a fost respins ca nemotivat, prin sentința nr. 279 din 5 Martie 1931;

În contra acestei hotărâri, recurenta a făcut opoziție și tribunalul prin sentința atacată, i-a respins opoziția ca inadmisibilă;

Pentru a ajunge la această soluțiune, tribunalul, după ce constată că atât cartea de judecată cât și sentința atacată cu opoziție, au fost pronunțate sub imperiul legii accelerării judecăților din 1929, motivează că art. 66 din această lege, a menținut competența generală a judecătorilor de ocoale, iar prin art. 73 au fost abrogate dispozițiunile legii din 1925, precum și cele contrare din procedura civilă și comercială în vigoare pe întreg teritoriul țării;

Că, prin urmare art. 154 procedura civilă, fiind abrogată, dreptul de opoziție nu mai există, mai ales că și art. 79 din legea pentru organizarea Curții de casație prevede categoric că sentințele, deciziunile și încheierile date de o a doua instanță în orice procedură litigioasă sau gratioasă, nu pot fi atacate prin nici o cale, decât numai cu recurs în Casație;

Având în vedere că prin motivul de casare, recurenta pretinde că dreptul de opoziție, pentru afacerile venite spre judecare în apel, la tribunal, în Basarabia, ca și în Vechiul Regat, nu a fost desființat, și întrucât tribunalul a judecat altfel, a comis exces de putere, a interpretat și aplicat, gresit art. 60 și 44 din legea accelerării 1929, art. 154 proc. civ., art. 79 legea Curții de casație și în fine a săvârșit și omisiune esențială prin neaplicarea legii pentru extinderea în Basarabia a unor dispozițiuni din legislația Vechiului Regat;

Considerând că în principiu legea care trebuie avută în vedere pentru a stabili dacă o cale de atac în contra unei hotărâri judecătorești e sau nu admisibilă, este legea aflată în vigoare la data când hotărârea a fost pronunțată;

Că acest principiu a fost consacrat și prin art. 63 legea accelerării, din 1929, care prevede că hotărârile pronunțate anterior aplicării ei, rămân supuse căilor de atac organizate de legea sub care au fost pronunțate și că hotărârile pronunțate după aplicarea acestei legi, rămân supuse căilor de atac prevăzute prin ea;

Că legea accelerării din 1925, care a suprimat dreptul de opoziție acordat de art. 154 proc. civ., a fost abrogată în mod necondiționat prin art. 73 al legii accelerării din 1929;

Că, deci, prin această abrogare implicit a încetat suprimarea dreptului de opoziție, bine înțeles, dacă și în măsura în care legea din 1929 nu a prevăzut și ea o atare suprimare;

Că legea din 1929, prevede suprimarea dreptului de opoziție prin art. 44, dar numai pentru sentințele tribunalului date în primă instanță și pentru deciziunile Curților de apel, iar nu și pentru sentințele tribunalelor date ca instanțe de apel, ceea ce este și firesc, de oarece legea accelerării din 1929, după cum o prevede precis prin art. 60, prescrie procedura de urmat înaintea tribunalelor numai ca primă instanță;

Că astfel fiind, urmează că după data de 1 Septembrie 1929, când s'a pus în aplicare legea din 1929, care a abrogat legea accelerării din 1925, sentințele tribunalelor pronunțate ca instanță de apel sunt supuse căilor de atac prevăzute de dreptul comun, adică de legea judecătorilor de ocoale și procedura civilă, care lasă deschisă calea opoziției contra unor asemenea sentințe;

Considerând că din art. 79 al legii pentru Curtea de casație nu se poate trage un argument contrariu, fiindcă pe deoparte, termenii și rațiunea acestei dispozițiuni — edictată pentru a învedera că numai hotărârile desăvârșite sunt susceptibile a fi atacate cu recurs în Casație și că în contra lor nu este posibil a se exercita decât această cale de atac, — nu justifică prin nimic deducțiunea suprimării dreptului de opoziție, iar pe de altă parte citatul text își are aplicațiunea exclusiv pentru ținuturile alipite — bine înțelese acele ținuturi cu o legislație diferită de a Vechiului Regat, ceiace nu este cazul, în speță fiind vorba de un proces care se judecă după procedura civilă, în vigoare, în vechiul regat;

Că, dar, întrucât în speță, sentința nr. 279, prin care în lipsa recurenței i s'a respins apelul, fiind pronunțată de tribunalul Tighina ca instanță de apel la 5 Martie 1931, — deci după punerea în aplicare a legii din 1929 și după extinderea în Basarabia a unor dispozițiuni din legislația Vechiului Regat, printre care și procedura civilă română, — urmează, conform celor mai sus arătate, că zisa sentință era susceptibilă de calea de atac a opozițiunei prevăzută de art. 154 procedura civilă;

Că, în consecință, tribunalul în mod gresit a decis că opoziția este inadmisibilă, așa că recursul fiind întemeiat, cătă a fi admis, trimițându-se afacerea înaintea aceleiași instanțe pentru o nouă judecare.

Pentru aceste motive, Curtea, admite recursul, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, S. V-a

Audiența de la 16 Martie 1932

Președenția d-lui ALEXANDRU COSTIN, Președinte

Ion Dimitriu cu Soc. anon. „Berindei” în lichidare

Decizia comercială n. 52. Dos. 1867/931.

Contract individual de muncă. Sfera lui de aplicabilitate. Munca sau serviciile manuale și intelectuale. Funcționar particular. Contract de comision. Diferențieri. Legea contractelor de muncă, lege de ordine publică. Art. 37, 38, 120, 85 l. contract. de muncă Art. 405, 406 c. com. Art. 1 c. civ.

1. Potrivit art. 37 din legea contractelor de muncă din 5 Aprilie 1929, în cadrul contractului individual de muncă intră orice raport de drept în care unul dintre contractanți se comportă ca patron iar celalt ca salariat, obiectul obligațiunii celui din urmă fiind prestarea muncii sau serviciilor sale, iar al celui dintâi salarizarea acestei munci, nefiind excluse din categoria acestor feluri de contracte decât acelea în care munca sau serviciile nu se prestează unuia sau mai multor întreprinzători determinați, ci publicului, când nu există, deci, continuitate în raporturile juridice, dintre cei ce prestează munca și cei ce o plătesc.

2. În ce privește felul muncii sau serviciilor pre-

state, în cadrul contractului individual de muncă definit și reglementat de legea din 5 Aprilie 1929. *intră nu numai munca sau serviciile manuale, dar și cele intelectuale, în cazul acesta, cei ce prestează munca, fiind considerați ca funcționari particulari și edictându-se, în favoarea lor, o serie de dispozițiuni neaplicabile celorlalți salariați.*

3. *Contractul în baza căruia o persoană prestează munca și serviciile intelectuale ale sale pentru a plasa produsele unei societăți, în numele acelei societăți, în schimbul unei remunerațiuni asupra vânzărilor obținute printrînsa și încasate de societate. constituie un contract individual de muncă, iar nu un contract de comision.*

4. *Dispozițiunile legii contractelor de muncă sunt de ordine publică, ca unele ce au de scop stabilirea armoniei între clasa patronilor și a muncitorilor, punându-i pe aceștia la adăpostul clauzelor cari ar face ca munca lor să fie numai o sursă de îmbogățire a patronilor, iar lor să nu le poată asigura nici măcar „posibilitatea de existență”, care constituie dreptul legitim al înseși ființei lor, așa încât ele urmează să fie aplicate, și contractelor individuale de muncă încheiate anterior legii contractelor de muncă din 5 Aprilie 1929.*

S'au ascultat d-nul avocat Paul Rătescu din partea apelantului și d-l avocat Ion Fișescu din partea intimăteii.

Curtea,

Asupra apelului făcut, prin petițiunea înreg. la nr. 8835 din 20 Octombrie 1931, de către Ion Dumitriu, domiciliat în București, str. Tăbăcari nr. 24, în contra sentinței comerciale cu nr. 4449 din 1931, a Tribunalului Ilfov s. II c. com. prin cara Tribunalul, pe baza art. 120 din legea contractelor de muncă, și-a declinat competența de a judeca acțiunea introdusă de apelantul Ion Dumitriu în contra intimăteii Societății anonime „Berindei”, în lichidare, cu sediul în București, str. Puțu cu apă rece nr. 37, trimițând afacerea spre a fi judecată de judecătoria ocolului 7 urban București.

Având în vedere actele și lucrările din dosar, cum și concluziunile orale și scrise ale părților.

Având în vedere că apelantul susține că greșit și-a declinat tribunalul competența de a judeca acțiunea sa, prin care cere ca intimata soc. anon. „Berindei” în lichidare pe baza contractului din 20 Octombrie 1927, să fie obligată să-i plătească suma de 324.300 lei drept salariu pentru munca depusă în calitate de maestru-șef al secțiunii de bomboane englezești, cum și suma de 165.000 lei drept provizion de 6 la sută asupra vânzărilor obținute și încasate prin dânsul, în calitate de comisionar, întrucât din moment ce pentru suma cerută drept comision, acțiunea este de competența tribunalului spre a fi judecată, tot tribunalul, care are plenitudine de jurisdicțiune, este competent să judece și capătul privitor la suma cerută drept salariu din moment ce este cerută prin aceeași acțiune.

Având în vedere că din contractul încheiat la 20 Octombrie 1927, se constată că apelantul Ion Dumitriu a fost angajat de Societatea intimată, ca maestru șef al secțiunii de bomboane englezești, a cărei dirijare a fost încredințată și de a cărei activitate era răspunzător, pe termen dela 20 Octombrie 1927 până la 1 Noembrie 1930, cu un salariu fix de 12.900 lei lunar și o primă de fabricațiune de 1 leu de chilo-gramul vândut, ce se va lichida lunar, lăsându-i facultatea de a se ocupa și cu „plasamentul direct al produselor fabricelor”, pentru care serviciu, i se acorda 6 la sută provizion asupra vânzărilor obținute prin dânsul, și încasate, fiind „răspunzător de exacta încasare a facturilor la timp”, în aceleși condițiuni ca și ceilalți agenți ai Societății.

Considerând că, potrivit art. 37 din legea contractelor de muncă din 5 Aprilie 1929, contractul individual de muncă este convențiunea prin care una din părți, denumită salariat, se obligă să presteze munca sau serviciile sale pentru un timp determinat, sau pentru o lucrare determinată, unei alte părți, denumită patron, care, la rândul său, se obligă să remunereze pe cea dintâi, potrivit art. 38 din aceeași lege, între cel ce prestează munca și cel ce o remunerează existând o continuitate în raporturile juridice.

Că aceasta fiind definiția pe care legiuitorul o dă contractului individual de muncă, rezultă că în cadrul lui intră orice raport de drept în care unul dintre contractanți se comportă ca patron, iar celalt ca salariat, obiectul obligațiunii celui din urmă fiind prestarea muncii sau serviciilor sale, iar al celui dintâi salarizarea acestei munci, nefiind excluse din categoria acestor feluri de contracte decât acelea în care munca sau serviciile nu se prestează unuia sau mai multor întreprinzători determinați, ci publicului, când nu există, deci, continuitate în raporturile juridice dintre cei ce prestează munca și cei ce o plătesc.

Că, în ce privește felul muncii sau serviciilor prestate, în cadrul contractului individual de muncă definit și reglementat de legea din 5 Aprilie 1929, intră nu numai munca sau serviciile manuale, dar și cele intelectuale, în cazul acesta, cei ce prestează munca; după cum se prevede în dispozițiunile art. 85 din lege, fiind considerați ca funcționari particulari și edictându-se, în favoarea lor, o serie de alte dispozițiuni neaplicabile celorlalți salariați.

Că astfel fiind, urmează că și raportul de drept încheiat prin scrisoarea din 20 Octombrie 1927, între apelant, în calitate de salariat și Societatea intimată în calitate de patron privitor la munca și serviciile manuale și intelectuale, prestate societății intimăte, ca maestru, șef al secțiunii de bomboane englezești, în schimbul unei remunerațiuni, intră în categoria contractului individual de muncă reglementat prin dispozițiunile acestei legi.

Că tot în categoria contractului individual de muncă intră și munca și serviciile intelectuale prestate de apelant, în calitate de agent plasator al fabricatelor societății intimăte, în schimbul unei remunerațiuni de 6 la sută asupra vânzărilor obținute printrînsul, și încasate, întrucât și în ce privește aceste servicii aduse societății, apelantul se comportă ca salariat, iar Societatea intimată ca patron, obiectul obligațiunii apelantului fiind prestarea muncii și serviciilor sale, pe un timp determinat, în scopul de a se ajunge la plasarea fabricatelor societății, prin achiziționare de clienți, iar al acesteia de a remunera munca și serviciile apelantului, între apelant, care prestează munca și societate, care o remunerează, existând o continuitate în raporturile lor juridice.

Că în ce privește susținerea apelantului că partea aceasta a contractului ar constitui un contract de comision, întrucât, potrivit art. 405 și 406 c. com. comisionul este contractul prin care o persoană numită comisionar, se însărcinează față de o altă persoană numită comitent, să trateze afaceri comerciale, în socoteala acesteia, dar în numele său propriu, singur comisionarul fiind direct obligat către persoana cu care a contractat, ca și cum afacerea ar fi a sa proprie, comitentul neavând acțiune în contra persoanelor cu care a tratat comisionarul și nici acestea neavând acțiune în contra comitentului și cum, din contractul intervenit între părți la 20 Octombrie 1927, pe care se sprijină capătul de cerere privitor la provizionul de 6 la sută, se constată că apelantul, prin paragraful 2 al celui contract, i se lasă puțină să se ocupe și cu plasamentul produselor fabricii, acordându-i-se pentru acest serviciu un provizion de 6 la sută calculat „asupra vânzărilor obținute” prin dânsul, ceea ce denotă că vânzările se făceau tot în numele societății ca vânzătoare, care, după cum se constată și din scrisoarea din 12 Iunie 1929, adresată de intimată apelantului, libera facturile către cumpărători în

numele său, apelantul fiind însărcinat numai cu încasarea lor la timp, rezultă că această susținere a apelantului nu este întemeiată; contractul încheiat între părți, menționat în acest paragraf, neputând fi considerat ca un contract de comision, din moment ce vânzările cu clienții achiziționați de apelant se făceau în numele societății intimite, care intra în raporturi directe cu cumpărătorii, ci ca un contract de muncă, după cum s'a arătat în considerentele de mai sus.

Că astfel fiind acest prim motiv pentru care se cere reformarea sentinței tribunalului nu este fondat.

Având în vedere că apelantul susține în al doilea rând că, chiar dacă ambele operațiuni juridice încheiate la 20 Octombrie 1927 între apelant și intimată intră în cadrul contractelor de muncă, cum legea contractelor de muncă a luat înăltă la 5 Aprilie 1929, iar contractul încheiat între părți datează încă dela 20 Octombrie 1927, dispozițiunile legii contractelor de muncă, o lege de interes economic și social, fără a interesa ordinea publică, nu le pot fi aplicabile, pe baza art. 1 c. civ., care proclamă principiul neretroactivității legilor, așa încât conflictul dintre părți urmează să fie rezolvat după normele dreptului comun, al codului civil și procedurii civile, potrivit cărora competența jurisdicțională aparține tribunalului în primă instanță.

Considerând că, întrucât, după cum rezultă din întreaga economie a legii, expunerea de motive și cuvintele raportului la Senat, scopul legii contractelor de muncă a fost de a interveni în raporturile dintre patron și salariat „**pentru a atenua efectele pernicioase ale luptei de clase**” prin „recunoașterea dreptului la existență” al lucrătorului, „a legitimerii lui cerinți”, experiența învățându-ne „că libertatea absolută în relațiunile economice dintre producător... duce în mod fatal la lupta între capital și muncă și la robia muncitorului”, „protecțiunea omului fiind punctul esențial, axa pe care se rotește viața economică și socială a popoarelor moderne”... „**munca urmând să fie încurajată în vederea binelui obștesc, iar nu ca să se înlesnească unora ocaziunea de a se îmbogăți în detrimentul altora**”, urmează că dispozițiunile legii contractelor de muncă sunt de ordine publică, ca unele care au de scop stabilirea armoniei între clasa patronilor și a muncitorilor, punându-i pe aceștia la adăpostul clauzelor care ar face ca munca lor să fie numai o sursă de îmbogățire a patronilor, iar lor să nu li se poată asigura nici măcar „posibilitatea de existență”, care constituie dreptul legitim al însăși ființei lor.

Că astfel fiind, ele urmează să fie aplicate și contractelor individuale de muncă încheiate anterior legii contractelor de muncă din 5 Aprilie 1929, așa încât, nici acest motiv al apelului nu este întemeiat, apelul urmând să fie respins ca atare.

Având în vedere și cererea de cheltuieli de judecată formulată de intimată, apreciind le fixează la 2.000 lei, sumă pe care apelantul este obligat a o plăti intimitei.

Pentru aceste motive redactate de d. consilier **Ștefan P. Mihăileanu**, Curtea respinge apelul, etc.

(ss) **Al. Costin, M. Posa, Ștefan P. Mihăileanu.**

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA DE NOTARIAT

Audiența de la 22 Martie 1934

Prezidenția d-lui I. SAVA RADOVAN, Președinte

Samuel P. Zissu cu I. Em. Protopopescu Pache

Sentința nr. 242. Dos. nr. 26031/933

Poprire. Înființarea ei pe baza unei acțiuni întreprinse. Caracterul acestei acțiuni. Poate fi civilă, comercială sau penală. Ordonanță definitivă de urmărire penală. Poate fi considerată ca „act scris” în sensul art. 455 proc. civ.

1. — Art. 455 proc. civ. nu face nici o distincțiune în ce privește caracterul acțiunilor pe cari reclamantul

este obligat să le intenteze împotriva debitorului său spre a-și putea apoi exercita dreptul de a cere asigurarea creanței sale printr-o măsură de conservare, cum ar fi o poprire, astfel că acțiunea în justiție a reclamantului poate fi de natură civilă, comercială și chiar penală.

2. — Ordonanța definitivă a judecătorului de instrucție, deși nu constituie un act de creanță cert, lichid și exigibil, înlocuiește totuși cu succes „actul scris” prevăzut de art. 455 lit. a proc. civ.. așa că creditorul poate exercita o poprire ca măsură de conservare, fără a fi absolut necesar ca titlul de creanță, în virtutea căruia cere poprirea, să reprezinte o creanță certă, lichidă și exigibilă care poate scuti pe creditor de cautiune.

Tribunalul,

Asupra incidentului de timbrarea contestațiunei:

Având în vedere că din examinarea lucrărilor din dosar, se constată că la data depunerii contestațiunei, contestatorul a depus coale timbrate în valoare de lei 332, că în proces figurând două părți — contestatorul și intimatul — potrivit art. 5, par. 2 și art. 12 par. 5 din legea timbrului, combinate cu art. 54 alin. 4 din legea pentru accelerarea judecăților, timbrul contestațiunei ar fi urmat să fie de 396 lei, adică câte 132 lei pentru fiecare parte din proces și lei 132 pentru dosar; că diferența timbrului dela suma depusă cu ocazia introducerii contestațiunei fiind de lei 64, întreitul acestei sume constituind amenda prevăzută de art. 42 alin. 2 din legea timbrului este de lei 1932, atât cât s'a depus astăzi în instanță; că așa fiind — contestațiunea de față, condițiunile în cari timbrul a fost complectat, cu amenda respectivă, se privește ca suficient timbrată și deci incidentul ridicat este nefondat și prin urmare cătă a fi respins.

Pentru aceste motive, Tribunalul, respinge incidentul de timbrare ridicat de intimat.

Asupra contestației făcute de Samuel P. Zissu, domiciliat în București, str. Buzești nr. 3 (la hotelul Marna), prin petițiunea înregistrată la nr. 3184 din 18 Ianuarie 1934, contra ordonanței acestui tribunal nr. 23.530 din 16 Decembrie 1933, prin care s'a încuviințat ca prin intermediul Corpului de portări al acestui tribunal să se înființeze poprire în mâinile Casei de depuneri și consemnațiuni și în mâinile d-lui prim grefier al Curții de apel din București, s. I-a, pe recipisa nr. 88.432 din 1933 și asupra conținutului ei de lei 135.000 depuși de d. Ioan Em. Protopopescu Pache, domiciliat în București, bulevardul Brătianu nr. 3, ca garanție la dosarul nr. 245 din 1933 al acelei Curți, aceasta până la concurența sumei de lei 135.000, plus procente, pentru despăgubirea numitului Ioan Em. Protopopescu Pache, de acele sume de bani ce pretinde că are a primi dela debitorul Samuel Pincu Zissu, în urma acțiunii publice deschise împotriva acestuia, pe baza rechizitorului definitiv al d-lui prim-procuror al tribunalului Ilfov și în baza ordonanței definitive a d-lui jude instructor al cab. 6 de pe lângă tribunalul Ilfov, cu nr. 112 din 1933, date în urma reclamațiunei făcute de d. Ioan Em. Protopopescu Pache, prin care s'a constituit parte civilă cu suma de lei 200.000;

Având în vedere că prin contestațiunea supusă azi judecării, s'au invocat două motive și anume:

1) Că prin ordonanța de poprire sus-menționată dispunându-se înființarea poprirei, fără ca reclamantul să facă dovada că a intentat acțiune în justiție în sensul art. 455, alin. 2 din proc. civ., poprirea înființată nu poate avea ființă legală;

2) Că, dacă totuși s'ar considera ca o acțiune în justiție, faptul că intimatul s'a constituit parte civilă într'un proces

penal, deschis contra numitului contestator, încă poprirea nu putea fi încuviințată, fără ca reclamantul să fi fost supus la depunerea cauțiunii prevăzute de art. 455, punctul 2 din proc. civ., întrucât în speță nu există act scris și este neîndoelnic că reclamantul nu posedă un astfel de act care să emane dela contestatorul debitor.

Având în vedere susținerile părților și actele din dosar;

Având în vedere că primul motiv al contestației este neîntemeiat și are a fi respins, întrucât din rechizitoriul introductiv, urmat de ordonanța definitivă de urmărire, dată pe baza rechizitorului definitiv al d-lui prim-procuror al tribunalului Ilfov, de trimiterea în judecată a inculpaților Ștefan Bărbulescu zis Barabulea din București, str. Virgil Pleșoianu nr. 90 și Samuel Pincu Zissu din București, str. Buzzești nr. 3, rezultă că acțiunea publică s'a deschis împotriva acestora în urma reclamațiunii făcute de către intimatul Ioan Em. Protopopescu-Pache, care s'a constituit parte civilă cu suma de lei 200.000; că faptul imputat inculpaților constituind un fapt generator de daune în favoarea reclamantului în spiritul art. 4, 5, 6 și 65 din proc. penală, nu se poate susține că nu ar exista intentată o acțiune în sensul art. 455 alin. a din proc. civ., căci legiuitorul n'a făcut nici o distincție în ce privește caracterul acțiunilor, pe care reclamantul este obligat să le intenteze împotriva debitorului său, spre a-și putea apoi exercita dreptul de a cere asigurarea creanței sale fie printr-o măsură de asigurare, cum ar fi sechestrul asigurător, fie printr-o măsură de conservare, cum ar fi, — ca în speță, — poprirea de față, astfel că acțiunea în justiție a reclamantului poate fi de natură civilă, comercială și chiar penală; că atunci când e vorba de o acțiune penală și acea acțiune este grefată pe acțiunea publică ce emană din partea ministerului public, cum este în speță, ea este privită ca orice acțiune pe care o pretinde art. 455, litera a din proc. civ.;

În ce privește cel de-al doilea motiv de contestație:

Având în vedere că dacă după dispozițiunile art. 455 alin. b din proc. civ., legiuitorul obligă pe creditorul popritor care nu are act scris să dea o cauțiune de jumătate din valoarea reclamațiunii, nu este mai puțin adevărat că alin. a de sub acelaș articol, prevede categoric că atunci când creditorul cere poprirea în virtutea unui act scris neautentic, tribunalul o încuviințează „putând” să-l oblige la o cauțiune după apreciere; că, prin urmare depunerea cauțiunii fiind lăsată în acest caz la facultatea instanței, contestatorul nu poate să ceară ca tribunalul să oblige pe creditorul popritor să depună cauțiune, pe care tribunalul în aprecierea sa nu a găsit-o necesară atunci când a încuviințat poprirea; că, întrucât imperativitatea depunerii acelei cauțiuni nu rezultă din acest text de lege, tribunalul o poate înlătura.

Considerând că în speță, deși creditorul popritor nu are un act scris emanând dela contestator, el are totuși în favoarea sa ordonanța definitivă de urmărire sus-menționată, din care rezultă o stare de fapt, născută din ample cercetări și coroborată cu depuneri de martori și declarațiunile inculpaților, din complexul cărora reeșind culpa penală cu prejudiciu și posibilitatea de prejudiciu pentru creditorul popritor, desigur că acesta poate cere poprirea de față ca o măsură de conservare până la definitivă tranșare a procesului penal, dânsul având tot interesul de a-și asigura încasarea creanței a cărei valorificare este supusă judecății; că, ordonanța definitivă a judecătorului de instrucție, deși nu constituie un act de creanță cert, lichid și exigibil, înlocuiește totuși cu succes „actul scris” prevăzut de art. 455, litera a, din procedura civilă și din termenii acestui text de lege, ca și din desbaterile urmate cu ocazia modificărilor introduse în această materie, rezultă că creditorul poate exercita o poprire ca măsură de conservare, fără a fi abso-

lut necesar ca titlul de creanță în virtutea căruia cere poprirea, să reprezinte o creanță certă, lichidă și exigibilă, fiind suficient în prim rând ca acest titlu să rezulte dintr'un act scris, cum în speță este ordonanța definitivă de urmărire penală, care, cu modul acesta poate scuti pe creditor de cauțiunea ce contestatorul pretinde a fi depusă;

Că, așa fiind și pentru toate aceste considerațiuni, contestațiunea de față se privește nefondată și ca atare urmează a fi respinsă;

Pentru aceste motive, Tribunalul respinge contestația, etc.

S. Radovan, N. Antoniadă.

Grefier, C. I. Landmann

NOTĂ. — A se consulta în sensul hotărârii de mai sus V. Dongoroz în Tratatul Tanoviceanu, vol. V, nr. 901²⁰ și următoarele.

N. R.

JUDECĂTORIA DE MUNCA BRĂILA

Audiența din 25 Aprilie 1934

Președenția d-lui FLORIN TĂRĂBUȚĂ

Curtea de Judecată nr. 179

Salariații Vatmani și Conducători ai Soc. Brăila Tramvai cu Soc. Brăila Tamvai

Conflict de muncă. Soc. de tramvai. Arbitraj. Dacă este obligatoriu. Contracte individuale de muncă. Inadmisibilitatea arbitrajului. Art. 5 și 16 din legea pentru reglementarea conflictelor colective de muncă.

1. — Soc. de tramvai fiind specificată de art. 16 din legea pentru reglementarea conflictelor de muncă printre întreprinderile de interes public, arbitrajul este obligatoriu.

2. — Numai când părțile sunt legate printr'un contract colectiv de muncă în caz de conflict, se poate recurge la procedura arbitrajului, când conf. art. 5, o treime din salariați o cere.

În speță, fiind vorba de contracte individuale de muncă, cererea celor 70 de vatmani de a se statua pe calea arbitrajului asupra conflictului ivit cu Soc. de Tramvae din Brăila este inadmisibilă.

Comisiunea,

Asupra incidentului de inadmisibilitate a cererii de arbitraj:

Având în vedere petițiunea înregistrată la nr. 2647 din 1 Martie 1934, înaintată Inspectoratului Central al Muncii, Regiunea V Brăila, prin care un număr de 69 salariați Vatmani și conducători în serviciul Societății „Brăila” Tramvai și iluminat electric (secția mișcare) cu sediul în str. Furtunei nr. 1, cer ca în conformitate cu art. 7 din legea conflictelor de muncă, să se deschidă procedura legală pentru tranșarea conflictului ivit între sus zisii și Societate, al cărei obiect este cuprins în memoriul ce-l anexează cererii;

Având în vedere că Inspectoratul Central, prin procesul verbal cu data de 10 Martie 1934, și în prezența delegaților ambelor părți, conchide la existența unui conflict colectiv de muncă, în sensul legii pentru reglementarea conflictelor de muncă și văzând că părțile nu au căzut de acord, trimite dosarul afacerii Judecătoriei de muncă spre a se pronunța decizia de arbitraj;

Având în vedere adresa nr. 1992 din 1934, a Inspectoratului Muncii și lucrările aflate în dosarul cauzei;

Având în vedere că părțile au satisfăcut dispozițiunile art. 17 din legea pentru reglementarea conflictelor de muncă și 29 din legea jurisdicției profesionale, prin desemnarea în

timp util a câte doi delegați ce au luat parte în compunerea comisiunii;

Având în vedere că pentru a se vedea dacă arbitrajul ce este supus comisiunii, este sau nu obligator, urmează a ne referi la natura întreprinderii în care s'a declarat conflictul și la textul de lege ce reglementează speța;

Că fără a ne preocupa deocamdată dacă conflictul ivit este colectiv în sensul legii conflictelor colective de muncă, comisiunea constată că întreprinderea de Tramvai, este o întreprindere de transport pe uscat prevăzută de textul art. 16, alin. A al legii pentru reglementarea conflictelor colective de muncă, care funcționează în interesul public și a cărei oprire pune în primejdie viața economică și socială a țării, și în care arbitrajul este obligator, orice încetare colectivă de lucru fiind interzisă;

Că în acest sens în lămuririle ce sunt date legii din 5 Sept. 1920, și care preced expunerea de motive a ministrului, este prevăzută ca făcând parte din întreprinderile specificate de art. 16 de mai sus și Întreprinderea de Tramvai unde lucrează pentru nevoile imediate ale populației și a cărei oprire primejduiește interesele economice ale orașenilor;

Că deci obiecțiunea Societății că întreprinderea de Tramvai nu face parte dintre acele ce sunt supuse arbitrajului obligator este nefondată și se respinge;

Că prin urmare odată stabilit că întreprinderea face parte din cele în care încetarea de lucru este interzisă și arbitrajul devine obligator, urmează a se vedea întrucât conflictul ivit este dintre acelea în care se procedează după dispozițiunile acestei legi;

Având în vedere că Societatea de Tramvai și iluminat electric „Brăila” prezintă astăzi Comisiunii un număr de 71 contracte individuale de muncă, cu termen, dintre care 50 de contracte aparțin semnatarilor cererii de arbitraj;

Că prin aceasta — nefiind contestație — face dovada că peste 2/3 din numărul de 94 angajați ai Societății au contracte cu termen, pe care trebuie să le respecte până la a-jungerea termenului, iar că restul muncitorilor angajați fără termen nu întrunesc treimea prevăzută de textul art. 5 din legea conflictelor de muncă pentru a da naștere prin faptul lor, la o încetare colectivă de lucru în sensul legii;

Considerând că este necontestat că atât acei pentru care se face dovada astăzi, cât și acei ce nu au contracte scrise sunt legați prin raporturi contractuale individuale față de Societate;

Că întrucât pentru unii se face dovada stipulațiunilor contractuale cu privire la salarizare, durata de muncă, etc., iar pentru ceilalți se prezumă până la dovada contrarie, că au a se respecta obligațiunile legii contractului individual de muncă, urmează ca toate conflictele ce se nasc din aplicațiunea dispozițiunilor contractuale de către una din părți, sunt de competența instanței profesionale de muncă, care singură se poate pronunța asupra înțeleșului, întinderii și naturii raportului contractual;

Că pentru Comisiunea de judecată de astăzi, îi este indiferent dacă numai o parte din salariații petenți sunt legați prin convențiunea cu termen față de societate, câtă vreme fiind, necontestat că totalitatea salariaților având contracte individuale, nu poate exista nici o legătură între un raport juridic și altul și că ameliorările ce s'ar ivi într'un contract sunt exclusive, ele neputând forma obiect de discuțiune și în ce privește un alt contract similar, atunci când nu ambele părți contractante — a căror operă comună este contractul și modificările lui — convin asupra unor noi dispozițiuni de executat;

Că deci, întrucât fiecare dintre salariații ce au semnat cererea de arbitraj își execută obligațiunea contractuală in-

dependent unul de altul, tot în mod singular, urmează să se statueze asupra modificărilor sau denunțurilor ce s'ar ocaziona.

Că, spune Înalta Curte de casație, ciace a căutat a împiedica legea pentru reglementarea conflictelor colective de muncă, sunt încetările colective de lucru în unul sau mai multe stabilimente, iar nu tranșarea neînțelegerilor individuale, cum este cazul în executarea unei serii de contracte individuale, iar nu a unui contract colectiv; că faptul că salariații au încredințat unui Sindicat ocrotirea intereselor — cum este și în speță — nu poate schimba din individuală în colectivă natura contractelor, care rezultă din modul de îndeplinire a operațiunilor efectuate (nota Comisiunii). Astăzi sub imperiul legii contractelor de muncă, contractul colectiv nu se mai prezumă din îndeplinirea operațiunilor, ci trebuie să existe în scris și cu forme de înregistrare anume prevăzută; considerând că prin urmare nefiind vorba despre stabilirea unui contract colectiv de lucru într'un stabiliment din acele prevăzute de lege, nu se poate impune patronilor judecarea litigiului, în modul prevăzut de legea asupra conflictelor de muncă (Cas. II din 11 Iunie 1925, Pandectele Române, pag. 141, partea I-a).

Că prin urmare numai în ipoteza că salariații ce provoacă un conflict colectiv de muncă, sunt legați printr'un contract colectiv de muncă, față de întreprindere, cu alte cuvinte printr'un contract care cuprinde dispozițiuni comune de aplicat tuturor angajaților, dispozițiuni care dacă ar fi modificate ar atinge totalitatea raporturilor individuale, numai în acea ipoteză se poate naște un conflict de muncă, care trebuie vidat prin arbitraj spre a se preveni o încetare colectivă de muncă;

Că această interpretare este extrasă și din conținutul legii conflictelor de muncă, care prin art. 5, înțelegând să previe încetarea colectivă de lucru a cel puțin 1/3 din numărul salariaților, confirmă situațiunea unei comunități de interese, care devin la un moment dat insuportabile cel puțin unei părți pe care legea o limitează la o treime din totalitate;

Că încă din procedura de urmat indicată de lege, când e vorba de un atare conflict și când urmează să se delege din partea salariaților un număr de 2—5 persoane spre a cerceta cu reprezentanți adversi, modalitățile de conciliere, se înțelege că acei delegați nu pot fi decât mandatarii unor persoane legate prin interese și scopuri identice, decurgând din situațiunea muncii prestate în comun;

Că întrucât legea conflictelor colective urmărește să previe încetările colective de lucru în întreprinderi, nu se poate spune că, dacă totuși aceste încetări se produc, nu mai trebuiesc analizate raporturile contractuale dintre salariați și patroni, de oarece atunci când — cum este în speță salariații sunt legați individual prin contracte separate, încetarea de lucru e un fapt personal, care constituind o culpă contractuală, poate duce la desființarea contractului individual prin nerespectarea termenului stipulat, sau a timpului de preaviz, după cum e vorba de contract cu durată determinată sau nedeterminată;

Că nu se poate ca pe cale de grupări de interese individuale, să se ceară a se arbitra și în ce privește interesele acelor — chiar în minoritate ca număr — care nu au solicitat un asemenea arbitraj, de oarece dacă e posibil în drept modificarea de condițiuni contractuale pe cale de acord, nu mai e posibil ca aceste modificări să fie extinse și în alte raporturi, atunci când nu toate părțile acestor din urmă raporturi convin la aceste modificări;

Că deci, numai atunci când părțile ar fi fost legate printr'un contract colectiv, în care, spre exemplu, culpa contractuală a patronului ar leza dintr'odată toate interesele contrarii întrucipate în contract, iar glasul a cel puțin o treime din colectivitatea salariaților, ar putea de-

termina o modificare a condițiilor de muncă valabilă, și pentru restul salariilor neangajați în conflict, pentru ca astfel să se opue întreprinderii o unanimitate de pretențiuni, s'ar putea spune că scopul legii a fost atins prin intervenția arbitrajului;

Că, această unanimitate nefiind întrunită prin însăși natura contractului individual, care e un fapt juridic de sine stătător, arbitrajul nu poate interveni spre a reglementa toate raporturile;

Că șsa fiind cererea salariilor waitmani și conductorii, de a se statua pe cale de arbitraj obligator, devine inadmisibilă și urmează a se respinge ca atare;

Pentru aceste motive, Comisiunea în majoritate: Respinge ca inadmisibilă cererea de arbitraj obligator, etc.

Judecător, FLORIN TĂRĂBUTĂ

Asesori membrii, pentru: A. Neubauer, Victor Zagoritz

„ contra: Filip Grama, Iord. Zaharia.
Grefier, Ghefu

JURISPRUDENȚA STREINĂ REZUMATĂ

Cas. fr., 27 Iunie 1933

Legat unui minor, excluzând pe părinte dela folosința legală. Dacă se poate dispune în acest fel și când copilul are rezerva ereditară? Soluție negativă.

O femeie divorțată a legat copilului minor rezultat din căsătorie, toate bunurile sale, prevăzând în testament, ca fostul ei soț să nu aibă folosința legală. S'a pus chestiunea, dacă bunurile cuprinse în rezerva ereditară, pot să fie lovite de clauza, care prevedea ca tatăl să nu aibă folosința legală. Curtea de Casație franceză, prin decizia din 27 Iunie 1933 a statuat, că în ceea ce privește bunurile cuprinse în rezervă, transmitiunea s'a operat prin voința legii, și că ascendentul testator, prin clauzele din testament, nu putea să modifice efectele legale ale transmitiunii. Folosința legală nu putea deci să fie ridicată părintelui.

(Din Rev. trim. de dr. civ. 1 din 1934, pag. 134).

NOTA. — Art. 387 cod. civ. fr. (348 cod. civ. rom.) sustrage dela uzufructul legal bunurile, donate sau legate copilului minor, când liberalitatea a fost făcută cu condiția expresă, ca tatăl sau mama să nu se folosească de aceste bunuri. Prin această măsură, legea a căutat să avantajeze pe copil. Legiuitorul a socotit, că dacă donatorul sau testatorul nu sunt asigurați, că voința lor are efectul vizat de aceștia, donatorul sau testatorul poate nu mai erau înclinați să facă liberalitate. Pentru a le da această asigurare s'a venit cu dispoziția din lege.

Se întâmplă însă, ca cel care face donația sau testamentul, să fie ascendentul, la a cărui moștenire să fie chemat copilul. În bunurile ascendentului, copilul își găsește și rezerva sa ereditară. Este cazul supus Casației franceze, în speța mai sus rezumată. Chestiunea care se pune, este dacă și pentru această rezervă, trebuie să opereze clauza din donație sau testament, ca părintele să nu aibă folosința legală.

Casația franceză prin decizia arătată mai sus, a hotărât, că această clauză nu operează asupra rezervei. Rezerva o are copilul dela lege. Asupra ei,

din cauza aceasta, părintele nu putea să pună clauza arătată. Părintele putea să pună clauza, nu mai asupra bunurilor, de care putea să dispună. De rezervă însă, nu putea să dispună prin liberalități. De aceea clauza ca părintele să nu aibă folosința legală, nu putea să aibă valabilitate.

În doctrină însă a prevalat o altă părere. După această părere, clauza prin care părintele este îndepărtat dela folosința legală, este valabilă chiar în cazul existenței rezervei ereditare. Nu ar fi nici o rațiune, să se considere, că nu este valabilă această clauză. Iată cum se pronunță Planiol, Ripert și Savatier, în combaterea părerii, că această clauză nu este ereditară: „Cette opinion ne peut être approuvée: la réserve n'existe que dans l'intérêt du réservataire; lui seul peut s'en prevaloir; or il n'a pas de raison de le faire quand cette réserve, bien loin d'être diminuée, se trouve augmentée aux dépens de la jouissance légale, (Vol. I, Traité pratique nr. 360).

Socotim că această părere este întemeiată. Căci rezerva este în folosul copilului. Clauza, ca părintele să nu aibă folosința legală, este tot în folosul copilului. Or dacă acest lucru s'a urmărit prin garantarea rezervei copilului, și prin valabilitatea clauzei arătate, și anume avantajarea copilului, în cazul acesta clauza arătată este valabilă, chiar când bunurile sunt cuprinse în rezerva ereditară, fiindcă și în acest caz este în avantajul copilului, ca această clauză să fie valabilă.

HARITON UDREA

Magistrat

A apărut:

„CALCULAREA DOBÂNZILOR LEGALE ȘI CONVENȚIONALE“ de George Turtureanu Avocat.

Care cuprinde: Scontul Băncii Naționale, Cotele de dobândă prevăzute de Legile accelerării, Legile contra cametei și Legile convers unii până la zi, însoțite de tablouri sinoptice, explicațiuni și textele de lege respective.

Broșura este indispensabilă d-lor magistrați și avocați, precum și tuturor justițiabililor, cari intră în prevederile noii legi a conversiunii, putând să și recalculeze dobânzile pe trecut pentru stabilirea cuantumului datoriilor ce au de plătit.

De vânzare la *Curierul Judiciar* Prețul 20 lei.

REGULAMENTUL LEGII PENTRU LICHIDAREA DATORILOR AGRICOLE ȘI URBANE (Conversiunei)

De vânzare la *Curierul Judiciar*. Prețul 30 lei

Reparațiunea daunelor cauzate în stare de necesitate, de AURELIAN IONAȘCU, profesor la Facultatea de Drept din Oradea. Prețul 30 lei.

Observațiuni asupra ultimului proiect de cod penal, de VINTILĂ DONGOROZ, conferențiar la Facultatea de Drept București. Prețul 30 lei.

Instituțiunea Recuzării la comisiunile de apel fiscale și anexe, de V. DRAGU președintele Trib. Hunedoara s. III. Prețul 35 lei.

Seleționarea Funcționari or publici Metode și mijloace, de EUG. C. DECUSARA, Directorul Statisticii Judiciare. Prețul 20 lei.